

ONZE VOGELS

41e jaargang no. 8, augustus 1980

maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

copy

Vogel

DAGELIJKS BESTUUR N.B.v.V.

Voorzitter: W.J. Mulder, Verwerstraat 39,
7415 RZ Deventer, telefoon (05700) 2 36 48.
Secretaris: H. de Geus, Amersfoortsestraat 71,
3772 CH Barneveld, telefoon (03420) 1 61 60.
Penningmeester: J. van Splunter, Vijverberg Zuid 44,
4621 AT Bergen op Zoom.
2e Voorzitter:

Commissaris: D.J. van der Molen, Esschingstraat 80,
7721 XD Dalfsen, telefoon (05293) 12 57.

DISTRICTSVOORZITTERS

District Groningen: R.P. Smith, Zuiderveen 36a,
9673 EL Winschoten, telefoon (05970) 1 35 83.
District Friesland: J. Forsten, Zuiderkade 8,
8801 MJ Franeker, telefoon (05170) 29 68.
District Drenthe: J.H. Heijnen, W. Grolstraat 126,
7885 EL Barger Oosterveld, telefoon (05910) 2 54 20.
District Overijssel: A.M. van Rijn, Pr. Margrietstraat 41,
7481 GG Haaksbergen, telefoon (05427) 30 06.
District Gelderland: D.J. Prinsen, Berkenlaan 132,
7064 HT Silvolde, telefoon (08350) 53 14.
District Utrecht: C. van Lunteren, Vlasoord 13,
3991 XC Houten, telefoon (03403) 26 08.
District Noord-Holland: G.F. Huner,
Bickerstraat 60, 1701 EG Heerhugowaard,
telefoon (02207) 1 13 98.
District Zuid-Holland: G.C. Goedschalk,
Akeleistraat 148, 2565 PC Den Haag,
telefoon (070) 68 16 70.
District Zeeland: J. van der Walle, Churchillweg 4,
4561 WN Hulst, telefoon (01140) 1 38 16.
District West Noord-Brabant: J.C.W. Luijsterburg,
Nieuweweg 23, 4631 TC Hoogerheide,
telefoon (01646) 31 17.
District Oost Noord-Brabant: J.C. Vos, Braillestraat 2,
5361 AK Grave, telefoon (08860) 29 78.
District Limburg: H.J. Nooljen, Reigerstraat 29,
5932 VX Tegelen, telefoon (077) 3 34 58.

SECRETARIATEN TECHNISCHE COMMISSIES

Kleur-, vorm- en postuurkanaries:

Tj. Boersma, Verzetstraat 13, 8923 CP Leeuwarden,
telefoon (05100) 6 60 37.

Tropen, parkieten etc.:

G. v.d. Meijden, Kempenlandstr. 27, 5283 CX Boxtel,
telefoon (04116) 7 45 29.

Zangkanaries:

Mevr. C. v.d. Toorn, Zeifstraat 58, 2586 BE Den Haag,
telefoon (070) 55 98 14.

BONDSBUREAU N.B.v.V.

Aletta Jacobsstraat 4, postbus 74,
4600 AB Bergen op Zoom,
gironummer 1148324, telefoon (01640) 3 50 07.
Geopend: 08.00 - 17.00 uur. 's Zaterdags gesloten.

ABONNEMENTEN

Bij vooruitbetaling.

Binnenland f 27,50 per jaar, bij vooruitbetaling op onze
giro 1148324. **Buitenland** f 37,50 per jaar, per luchtpost
extra tarief volgens PTT-kosten.

België: 400 Bfr per jaar, bij vooruitbetaling op rekening
nr. 000-0156074-01 bij het bestuur der postcheck te
Brussel 1.

Opgave abonnement bij het Bondsbureau,
Bergen op Zoom.

322

ONZI

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE

LIDMAATSCHAP

Wie als lid van de N.B.v.V. wenst toe te treden, wens
zich schriftelijk tot de secretaris van een in zijn
plaats van inwoning gevestigde afdeling.

ADRESSEN SPECIAALCLUBS N.B.v.V.

Nederlandse Zebra-vinkenclub

Secretaris: J.G.J. van Valkenburg, Auriollaan 88,
3527 EX Utrecht, telefoon (030) 93 12 18.
Penningmeester: P. Broers, Europalaan 76,
5283 AP Boxtel, telefoon (04116) 7 21 96.
Postgiro 3541696 t.n.v. penningm. NZC te Boxtel
Contributie f 20,— per jaar. Entree f 5,—.

Speciaalclub Vorm- en Postuurkanaries

Secretaris: W. de Vries, Vleugel 3,
3173 RE Poortugaal, telefoon (010) 38 27 43.
Penningmeester: L.J.G. Rovers,
W.H. Jordaansingel 40, 7481 GP Haaksbergen,
telefoon (05427) 28 24.
Giro t.n.v. de postuurkanarieclub nr. 1667906.
Contributie f 20,— per jaar. Entree f 5,—.

Speciaalclub Eur. vogels en hun hybriden

Secretaris: G.J. Althuis, Zevenhuizen 5,
9064 DE Oudkerk, telefoon (05103) 27 18.
Penningmeester: G.J. Jansen, Fresiastraat 15,
3742 TK Baarn, telefoon (02154) 1 83 34.
Giro 3158484 t.n.v. Spec. cl. Eur. Vogels.
Contributie f 20,— per jaar. Entree f 5,—.

Speciaalclub van insekten- en vruchtenetende vogel

Secretaris: H. Kehl, Plein 1953, nr. 144,
3086 EK Rotterdam, telefoon (010) 80 28 54.
Penningmeester: E. Zehenpenning, Acacialaan 8,
3741 WC Baarn, telefoon (02154) 1 20 07,
giro 2625815, t.n.v. penn. speciaalclub.
Contributie f 25,— per jaar. entree f 5,—.

Japane Meeuwencub

Secretaris: A. Kok, Pals 29, 6931 DJ Westervoort,
telefoon (08303) 23 58.
Penningmeester: W.A.M. Berns, Kerkallee 91,
6882 AP Velp, Gld., telefoon (085) 61 96 28.
Rek.nr. 30.39.88.207 Rabobank, Velp.
t.n.v. Penningmeester J.M.C.
Contributie f 15,— per jaar. Entree f 5,—.

Parkieten Speciaalclub van Gras- en Grote parkiet

Secretaris: J. M. Lupsan, Mosterdhof 168,
6931 AS Westervoort, telefoon (08303) 87 80.
Penningmeester J. Versluis, Kat. Lagedijk 133b,
3081 ZP Rotterdam, telefoon (010) 84 11 86
Postgiro nr. 3587100 t.n.v. Penn.: Parkieten
Speciaal Club.
Entree f 5,—.
Inlichtingen, opgave nieuwe leden en betaling
contributie uitsluitend aan bovenstaande adresser

VOGELS

ISSN 0030-3224

ND VAN VOGELLIEFHEBBERS (OPLAGE 50.000)

REDACTIE

J.E. van Berkel
Jhr. Walraven

Redactieadres: Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom

Het volgende nummer wordt ter post bezorgd op
22 september 1980

VERANTWOORDELIJKHEID

De uitgever van dit blad, de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, is niet verantwoordelijk voor de inhoud van hierin opgenomen advertenties en erkent geen enkele verplichting tot opnemen van aangeboden advertenties.

De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publikatie neemt de uitgever geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Het zonder schriftelijke toestemming overnemen van artikelen of gedeeltes daarvan is verboden.

ADVERTENTIES

Voor advertenties — ook die van leden en abonnees — met een zakelijk karakter, zijn tarieven en verdere richtingen verkrijgbaar bij het Bondsbureau van de J.B.v.V. Kleine annonces, voor afdelingen, leden en abonnees op „Onze Vogels”, van zuivere particuliere aard zie onder „Vraag en Aanbod”.

VRAGEN OVER?

LEURKANARIES aan: W.C. Oonk, Bergweg 37,
242 EP Lochem.

VATERSLAGERS aan: H. Warmerdam, v.d. Duin van
Maasdamlaan 45, 2181 XB Hillegom.

PARZERS aan: E. de Koning, Vrouwenweg 16,
322 LK Leiden.

RASPARKIETEN aan: H.W.J. v.d. Linden,
Verbodestraat 72, 5921 ES Blerick.

EBRAVINKEN, JAPANSE MEEUWEN EN TROPEN-

BASTAARDEN aan: J. van Strien,

Wodaanstraat 8, 9254 CM Hardegarijp.

ROTE PARKIETEN, EUROPESE VOGELS (WILDZANG)

IN HUN BASTAARDEN aan: D.A. Dulvis,

St. Josephstraat 46, 4847 SG Teteringen.

ROPISCHE VOGELS aan: H. Kehl, Plein 1953 nr. 144
086 EK Rotterdam.

FORM- EN POSTUURKANARIES aan: A.P. Kools,
Molenweg 9, 4505 PM Zuidzande.

Postzegels voor antwoord bijsluiten.

De Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is
ingeschreven in het verenigingsregister van de Kamer
an Koophandel en Fabrieken te Breda, onder
nummer V-280824

IN DIT NUMMER

	pag.
De Dufresne's Amazone	324
Bigamie	326
Luie vogels	326
Waar zijn we mee bezig	327
Het kweken met Europese vogels	328
Het moeilijke sexen van zangkanaries	330
Pietpraat over postuurkanaries 6	331
De volièrre van de maand	332
Boeiende kleuren in Australische parkieten	334
Onze Tortelduiven	337
Commercie	338
Mijn kweek met de Mandarijnspreeuw	339
De Geelbuikcini	341
Erelijst NBvV oorkonden	346
Over bloemen en planten	348
Onkruiden	349
Grasparkieten allerlei: De Regenboog I	350
De Zwartborstgors	352
De blauwe reiger	354
Van kleurkanaries naar tropen	356
Nestmateriaal	358
Exotische vogels als huisdieren	359
Korte berichten	360
NBvV Boekenservice	361
Vraag en aanbod	362

IN DIT NUMMER ADVERTEREN

	pag.
W. Rouppe van der Voort	326
Fauna Lux, Tek Vogelzaden	332
Adgefo, Edelchemie Panheel b.v.	333
Van Gelder b.v.	350
CéDé eivoerders	351
Theiling, Van Wijngaarden b.v.	360
Orni-Mondo	361
Sabri Pet Supplies	362
Fauna metaalwaren	363
Fauna metaalwaren	364
V.V.R. Vogelvoedergabriek, Orni Mondo	365
404	366
Hellingman BV, 't Holthoes, Kasper, Animal,	
Rein v.d. Veen, F. Thijssen Mill	367
Witte Molen	368

Foto voorplaat: Dufresne's amazone
Vogelpark Walsrode/Horst Müller

Ontwerp en druk: Steens b.v., boekdruk/offset
Postbus 59 - 3100 AB Schiedam - Telefoon (010) 62 29 22

De Dufresne's Amazone

Tekst: Mevr. J.L. Spenkelink-van Schaik Foto: Vogelpark Walsrode/Müller

De Dufresne's Amazone (*Amazona dufresniana dufresniana*) en (*Amazona dufresniana rhodocorytha*) behoren toch wel tot de mooiste Amazone Papegaaien. Met een formaat van ongeveer 34 cm zijn het middelgrote vogels van dit geslacht. Ze staan als zeldzame vogels op de lijst van Bedreigde Uitheimse Diersoorten (Wet B.U.D.).

De nominaatvorm, *Amazona dufresniana dufresniana* komt voor vanaf de zuidoostelijke provincie Bolivar in Venezuela tot in de Guyanalanden. Hoewel vroeger een enkele maal waargenomen in de bossen aan de kust, komt door ontbossing deze Amazone tegenwoordig nog slechts voor in de wouden van het binnenland en wel in de hoge boomtoppen. De Roodvoorhoofd komt veel zuidelijker voor namelijk in Zuid-Oost Brazilië vanaf in het noorden de plaats Alagoas tot aan Rio de Janeiro in het zuiden. Door de sterke ontbossing in hun verspreidingsgebied zijn deze Amazones ook hier bijzonder zeldzaam geworden in het zuidelijk gedeelte is hij vermoedelijk reeds uit-

gestorven. Tien jaar geleden werd er reeds voor gewaarschuwd dat deze soort sterk in aantal was terug gelopen. Wat denkt u, zouden de omstandigheden nu verbeterd zijn met de nog grotere milieueverslechtering en de vele vangsten na het bekend worden van het zo sporadisch voorkomen? Het is gewoon een dringende noodzaak om met de ingevangenschap levende vogels tot kweek te komen.

De Dufresne's Amazone (*Amazona dufresniana dufresniana*) is een mooie diepgroene vogel met een oranje-geel voorhoofd, waarbij de gele veren naar de nek toe een steeds bredere groene zoom hebben tot ze aan de nek helemaal groen zijn. De wangstreek is mooi diep blauw. Op de vleugel vertoont de vogel een gele vlek doordat de middelste slagpennen in het midden geel zijn. De buitenste slagpennen zijn donker blauw. Poten en savel zijn donker grijs terwijl de bovensnavel aan de basis roze-rood is.

De Roodvoorhoofd Amazone (*Amazona dufresniana rhodocorytha*) is

wat lichter groen. Het voorhoofd en de kroon zijn rood, enkele veren daar van zijn dof blauw-groen afgezoomd. Het achterhoofd is paars-rood met zwart afgezoomde veren. De veren in de nek zijn groen met een paars-rood tot zwarte zoom. De veren tussen de oog en de snavel zijn oranje-geel en min of meer rood bewaasd. Keel en wangen zijn wat roze-rood. De oorstreek en de achterhelft van de wang zijn wat groen. In de vleugel zijn de eerste drie middelste vleugelpennen rood met purper-blauwe omzoming. De staartpennen zijn groen met gele groene uiteinden terwijl de buitenste pennen in het geel-groene deel een rode vlek vertonen.

De Roodvoorhoofd Dufresne's Amazone komt nu nog wat algemeen voor in de langs rivieren gelegen wouden in zuidelijk Bahia's terwijl ze in droge tijd trekken naar de mangrove bossen aan de kust. Ze leven vooral in de hoogste toppen van de hoge bomen en voeden zich met fruit, bessen, noten en knoppen uit deze bomen.

Gelijk als bij de meeste Amazone papegaaien bestaat hun voedsel in de eerste plaats uit fruit. Daar de meeste Amazone-papegaaien tijdens het transport en bij de handelen reeds tevoren op zonnepitten zijn overgezet is het een eerste vereiste om ze meteen allerlei fruit (geen bananen) te verstrekken.

In de tweede plaats noten. De tropische noten kunnen we het beste verzamelen door cedernoten en/of ongepelde hazelnoten. Deze laatste noten worden door de vogels zelf in de winter terbak gegooid en er dan na verloop van enige tijd weer uitgehaald. Dan is namelijk de voet van de noot zachter geworden en kan de vogel ze zelf kraken. Ook zijn de vogels daar langere tijd met iets bezig.

Ten derde hebben Amazone-papegaaien graag bessen. In tegenstelling tot fruit dat meestal gecultiveert is en vaak zoet van smaak zijn bessen vaak aan de zure kant. De smaak op zich is niet zo belangrijk, wel echte vruchtensappen en suikers.

De bladknoppen; dit zijn eigenlijk een vorm van groenten. We kunnen ze daartoe andijvie, witlof enz. verstrekken. Graag geef ik mijn Amazone papegaaien in de winter en in het voorjaar de knoppen aan de takken van steeds afwisselende boomsoorten.

en. In de zomer geef ik handen vol, nog niet of reeds afgevallen bladeren op het gaas aan de bovenzijde, zodat de vogels het zelf tussen de mazen door trekken en oppeuzelen. Ook eten ze graag gras en pas gekiemde zraantjes van de grond af.

veel Amazone-papegaaien die te weinig beweging (lees leef- en speelruimte) hebben gehad, eindigen voortijdig hun leven, tijdens de inspanning bij het paren. Menige man viel door verrotting dood van de pop af en menige pop had het zwaar te verduren in die periode en daarna tijdens de leg.

De Amazone papegaaien gedijen het beste in een open buiten-volière, waaraan een goed nachthok is gevoerd of op zijn minst een goed roedblok is opgehangen. Bij vijf graden vorst zitten ze vaak nog graag buiten tegen elkaar aan onder de bloeie hemel te overnachten. Baden doen ze het liefst in de regen, in de droge lagen nagebootst door de tuinslang als een sproeiinstallatie naar boven te laten sproeien. Met warme dagen nemen ze, zo vaak als wij ze daartoe de kans geven een bad.

Zan de Dufresne Amazone zelf zijn in Nederland nog geen broedresultaten bekend. Behalve in ons land zijn ook in België, Frankrijk, Duitsland en Engeland enkele paren aanwezig.

De Amazone papegaai heeft op zijn minst vijf jaren nodig om volwassen te worden en even veel tijd om te herstellen van de stress opgelopen door rangen, export, transport, import, quarantaine en dergelijken.

In gevangenschap geboren Amazone papegaaien hebben op zijn minst vier jaar nodig om volwassen te worden en om weer jongen te kunnen krijgen. Het is dus wel een kweek waarbij ons geduld zwaar op de proef gesteld wordt. Elke verandering van omgeving kan hun weer in de war brengen, zodat dan de kweek weer stil staat. Het beste is dan ook de vogel meteen in zijn definitieve volière onder te brengen.

De broedduur van de amazone papegaai bedraagt ongeveer vier weken, afhankelijk van de soort, omgeving en buiten temperatuur kan dit enkele dagen schelen. Het opfokken duurt ongeveer twee maanden, maar daarna moeten de jongen toch wel minstens nog twee maanden bij de ouders blijven. Hoe hoger de intelli-

gentie van de vogel is, hoe kwetsbaarder deze mentaal is. De ringmaat van de Amazone varieert van 10 tot 11 mm en moet gebeuren op de dag dat de ogen volledig open zijn. De legsel zijn niet groot, twee tot drie eieren. Als ze in goede conditie verkeren kunnen het nog wel eens vier eieren zijn, maar dit is toch wel een grote uitzondering.

Het binnenshuis kweken ontraad ik ten zeerste. Door te veel beschutting treedt onder andere een deficiëntie in het verenkleed op en daardoor een degeneratie van dit verenpak. Op de lange duur krijgt de vogel een loszittend verenkleed en ook verenplukken komt dan zeer vaak voor, met alle ellende daaruit voortvloeiend.

Geef de vogels vooral de tijd om zich aan te passen, plaats ze liefst in een buitenvolière. Werk niet met hormonen in het voedsel of opfokvoer. Geef niet te veel prikkelend zaad als hennep en negerzaad. Mijn ervaring met jongen van 'opgevoerde' vogels, is dat zij veel nerveuzer zijn dan normaal en dat zich daardoor later veel frustraties kunnen voordoen.

De maten voor het broedblok zijn voor de hoogte ongeveer minstens

tweemaal de lengte van de vogel met een inwendige diameter die gelijk is aan de afstand van de vleugelbocht tot het uiteinde van de staart (ongeveer 75 cm lang en 30 cm diameter). Daar ze in zeer vochtige wouden broeden, op de bodem goed vochtige molm. Geen turf molm, daar turf molm aan het einde van de broedperiode zo opgedroogd kan zijn, dat bij het opstaan van de oudervogel stof kan opwarrelen. Dit stof kan in oor, neus of bek van het kuiken terecht komen en aanleiding geven tot ontstekingen met alle gevolgen van dien. Geen mens kan vertellen of er op het plekje waar het nog vochtige ei gelegd werd, geen turf lag dat afkomstig was van zeer giftige plantendelen. Tijdens het broeden kunnen deze giftige sappen op het ei inwerken.

Daar amazone papegaaien erg speels kunnen zijn, is het beter in hun volière niet alleen de zitstokken vóór en achter, zo ver mogelijk uit elkaar te plaatsen, maar ook in het midden een boomstronk te plaatsen. Op deze boomstronk kunnen ze dan aanvliegen en op en neer klauteren. Ook een speeltouw met onderin een knoop gebruiken ze graag om er aan te hangen en heen en weer te zwaaien.

GEZA SEPT

Een oud en beproefd
middel voor de gezonde
en zieke vogel.

ook een goedkoop middel,
dat eenvoudig toegepast kan
worden: enige druppels aan
het drinkwater toevoegen
is voldoende.

Populierstraat 121 - 123
Tel. 070 - 60 23 84

**W. ROUPPE
VAN DER VOORT**

404

Een volkomen veilig en
gifvrij insecticide.

Doodt feilloos alle insecten
In huizen, hokken,
kooien, manden etc.

**W. ROUPPE
VAN DER VOORT**

Bigamie

Letterlijk betekent dit: één mannetje onderhoudt twee popjes. (Monogaam; één mannetje/één popje. Polygaam één mannetje/meer dan twee popjes.)

Mij zijn onder de vollèrevogels geen voorbeelden beken van bigame soorten. Kwartels en enkele widoorten zijn polygaam en de voorbeelden van kanariemannen; groer lingmannen, enz. die meer dan één popje onderhielden zijn meestal niet als bigamie te bestempelen. In die gevallen is het namelijk bijna altijd zò dat er toch maar één popje is dat op goede voet met het mannetje leeft. Het andere popje wordt dan wel bevrucht maar moe haar nest grotendeels alléén grootbrengen. Van die 'sliep pertjes' die vurige manvogels wel eens maken kan mei als kweker goed gebruik maken. Zo'n man levert niet alleen meer jongen op, vaak zijn deze jongen ook kwalite tief beter dan die van mannetjes die moeilijk bevruchter. Zet men aan het begin van het kweekseizoen twee popjes met één man samen, dan heeft die man de mogelijkheid van keuze. Dat kan leiden tot betere paarvorming, wat vooral belangrijk is bij die nog niet gedomesticeerde vogelsoorten die toch altijd nog een voorkeur hebben voor natuurlijke paarvorming.

Ik heb de stelregel bij aanschaf van nieuwe vogels, die zeer veel gekweekte vogels uitgezonderd, één mannetje en twee of drie popjes te kopen. Het mannetje kan dan zijn keuze maken en die overtollige popjes zijn altijd gemakkelijker als reserve (mijn indruk is dat popjes gevoeliger zijn dan mannetjes) en zijn bovendien later gemakkelijker aan een andere kweker over te doen.

Een waarschuwing is op zijn plaats. Die overtollige popjes moeten zorgvuldig in de gaten gehouden worden want het wil wel eens voor komen dat juist dat extra popje haar soortgenote er van weerhoudt tot paring en nestbouw over te gaan óf dat ze gaat broeden op de eieren die haar vrouwelijke collega gelegd heeft.

Huub Verves

Luie vogels

Duitse en Luxemburgse amateur vogelkenners hebben vastgesteld dat veel zangvogels in Midden Europa te die zijn. Men vermoedt dat het de vogels te goed gaat en da ze daardoor te lui worden om te vliegen. In maart bij hadden de merel en de lijster ongeveer 150 gram overgewicht. De oorzaak is dat het de vogels geen moeite kost hun voedsel te zoeken. Omdat het de afgelopen jaren in de wintermaanden betrekkelijk zacht weer is geweest zijn er veel insecten in leven gebleven. Deze zijn overs voor de vogels bereikbaar.

Naar zijn we mee bezig

(door Jos van Valkenburg)

De zebra-vink maakt nog steeds een enorme opgang, steeds meer zebra-vinken worden op tentoonstellingen gestuurd. Als je op een willekeurige deling komt zie je toch maar al te vaak dat er 30 à 40 zebra-vinken zijn ingezonden, hoewel er natuurlijk ook delingen zijn waar je ze totaal niet ziet en dan natuurlijk die afdelingen waar veel meer dan 40 zebra-vinken zijn ingezonden.

In het afgelopen jaar heb ik 20 keuringen verricht waar ik maar liefst 541 zebra-vinken voorgeschoven kreeg. Kwaliteitsniveau is er nog veel te verbeteren, het gemiddelde lag dan ook rond de 86 punten, met uitschieters naar boven tot 91 punt. maar ook vogels die met 80 punten dik betaald waren.

Wat er meer zebra-vinken op tentoonstellingen worden geshouwd is op zich een goede zaak, echter de kwaliteit moet beter worden, anders gaat de voor een hoop liefhebbers er af. En misschien hebben we dit zelf in de hand.

In de eerste moeten we gericht kweken, dit wil zeggen dat als we dominant creme willen brengen dan is het vaak ons uitsluitend te concentreren op de dominant creme. We moeten niet verwachten naast de dominante creme ook goede normaal bruine, uinvleugels en creme-vleugels uit de dominante creme kweek te fokken. We kunnen nu eenmaal geen vier vliegen in één klap vangen, en toch zie je vaak al te vaak dat men alle vier deze vuren onderling paart.

De zaak wordt gezegd dat je minimaal 10 jonge vogels moet kweken van een bepaalde kleurslag om één top-er er bij te hebben. Ik moet helaas vaststellen dat dit niet juist geredeneerd is. Ten eerste moet daarbij ge-

zegd worden dat er met goede vogels gekweekt moet worden en dan bestaat er pas een redelijke kans op succes, maar deze kans bestaat ook als je met twee goede koppels kweekt.

Het voordeel hiervan is dat we veel minder uitschot overhouden. We prijzen ons vanzelf uit de markt als we de handel volstoppen met zebra-vinken. De realiteit is namelijk dat we geen cent terugkrijgen voor al de moeite die we hebben gedaan. Laten we eens met wat cijfers gaan smijten:

De NZC heeft nu zo'n 400 leden, we kunnen gerust stellen dat per lid gemiddeld 50 zebra-vinken per jaar gekweekt worden, dit zijn zo'n 20.000 zebra-vinken alleen van NZC-leden. Het aantal zebra-vinkenliefhebbers wat dan niet aangesloten is bij de NZC kunnen we dacht ik toch nog wel op zo'n 600 schatten. Deze zullen gemiddeld zo'n 25 zebra-vinken per jaar kweken, dit zijn er dan nog 15.000. Samengeteld zijn er dan per jaar 35.000 zebra-vinken gekweekt. Deze moeten ook weer verhandeld worden. Nu is het zo dat er voldoende vraag naar zebra-vinken is. Wel beperkt deze vraag zich tot goede zebra-vinken. Laten we dan aannemen dat van deze 35.000 zebra-vinken er 5000 goede vogels verhandeld kunnen worden dan blijven er nog 30.000 over. Als we hiermee zo doorgaan wordt de situatie voor de zebra-vinkenliefhebber toch wel erg moeilijk

want zolang er vraag blijft gaat het goed, echter de markt raakt al verzadigd, dit is ondermeer te zien in de vogelwinkels welke kooien vol zebra-vinken hebben zitten.

Met dit artikel wil ik trachten de mensen wakker te schudden voor dat het te laat is.

We moeten proberen wat selectiever te kweken en zodoende minder vogels maar wel betere kwaliteit te kweken. Als u echt goed selecteerd dan zult u bemerken dat u eigenlijk met te veel koppels kweekt.

Zelf ben ik hieraan ook wel schuldig, echter ik probeer dit als volgt op te lossen; Ten eerste kweekte ik altijd met 15 koppels zebra-vinken, dit heb ik teruggebracht naar 9 koppels. De zes kooien welke ik nu over heb zijn gevuld met drie koppeltjes Japanse meeuwen en drie koppels Ceres-amadines. Ik merk nu al dat het aantal jonge vogels beduidend minder is dan vorig jaar, echter wel valt het op dat de kwaliteit wat beter is. Dit komt omdat de selectie naar 9 koppels in plaats van 15 koppels wat zwaarder is geweest. Enkele reserve vogels kunnen we altijd nog wel aanhouden. Ook een manier is om in plaats van twee ronden per koppel slechts één ronde te doen. Er zijn ook nog wel mensen die drie ronden per koppel trekken, doch ik acht dit onjuist, omdat mijn ervaring is dat de jongen uit zo'n derde ronde meestal minder hard groeien. Dit kan een gevolg zijn van moehaid van de pop. Geef uw vogels op tijd hun welverdiende rust.

Het kweken met Europese vogels

door Wiel Höppener en Jo Douven.

De vink (Fringilla-coelebs), ook wel boekvink genaamd, is om zijn zang een veelgehouden voliërevogel, maar en dat wil ik met nadruk zeggen, een moeilijke kweekvogel. Geniet de bruine groenling mijn bijzondere belangstelling, zo is de vink de lievelingsvogel van mijn collega dhr. Jo Douven. Het is dan ook bijna vanzelfsprekend dat wij dit artikel samen hebben geschreven.

De boekvink is waarschijnlijk de meest voorkomende vinkensoort in Europa en is ongeveer 15 cm. lang. Deze trekvogel is een algemene broedvogel in Nederland en België. De vink is van andere vogels van zijn grootte, gemakkelijk te onderscheiden door de witte schouderlekken en de witte vleugelstreep eronder. Het mannetje heeft een blauwe kruin en nek en een zwart voorhoofd. De

stuit is groenachtig en de onderzijde is roodbruin met blauw en groen. De buitenste staartveren zijn wit. In het kweekseizoen is de snavel blauw, maar deze wordt tegen de winter lichtbruin.

De vinkpop is minder opvallend. Olijfbroen van boven, een grijze onderzijde en een witte schouderlek, vleugelstreep en staartrand. De snavel is bruin en de poten zijn lichtbruin.

De vlucht van de vink is golvend en op de grond beweegt hij zich zowel lopend als huppelend voort.

De vink leeft in loof- en gemengde bossen, in gevarieerd terrein met bomen en struiken, in heggen en boomgaarden. Het hoofdvoedsel bestaat uit zaden maar hij eet ook graag wat bladknoppen, vruchten, bessen en insecten.

De liefde voor de vink en de wetenschap dat kweken met deze vogel vrij moeilijk is, was een uitdaging voor Jo, om met deze vogel te gaan kweken. En met succes zoals later zou blijken. Aangezien de vink een felle territorium verdediger is, (in de vrije

natuur beschouwt hij een groot gebied als het zijne en in het broedseizoen duldt hij geen enkele mannelijk soortgenoot hierin) is het wenselijk het vinkenpaar apart in een ruime kweekvlucht of voliëre te plaatsen. Een rijkelijke begroeiing met vliedstruiken, spar, buxus, coniferen en heide bevordert de rust van de vogels.

Men moet er steeds voor zorgen dat de vogels kunnen schuilen, hetgeen wil zeggen, dat u de groenvoerzorg zodanig moet aanbrengen dat de vogels bij benadering steeds verschuild kunnen gaan zitten zonder verschrikt op te vliegen.

Uit dit oogpunt gezien is het ook aan te raden, één kant van de voliëre met groen dicht te maken en ook de kant van binnenkomst wat af te schermen. Het kweken in een ruime kooi is niet aan te bevelen, of u moest al over eigenkweek vogels kunnen beschikken en ook in dat geval zijn de kans op kweekresultaten nog vrij gering. De vinkenkweek voliëre van Jo is 8 lang, 4 m diep en 2 m hoog. De volië

19/15 MM

weelderig begroeid en de achterzijde is helemaal dichtgemaakt met remtakken. Omdat een vink zijn nest laag bouwt tussen gevorkte takken, erden enkele hiervan in de voliëre issen het groen geplaatst. Maar ook enkele nestkastjes werden aan de rand opgehangen en naar achteraf leek, was dit zo gek nog niet, want het eerste nest werd in zo'n nestkast gebouwd.

Als men gericht met vinken gaan weken, dan verdient het aanbeveling om man en pop reeds **vroeg bij elkaar te plaatsen**, bij voorkeur al in het najaar.

Als voedsel verstrekt u de vogels een goede wildzang-zaadmengeling aanvuld met wat zonnebloem- of sarpitten. In de wintermaanden geeft de vinken bovendien, 2 meelwormen per vogel per dag. In maart kunt het aantal meelwormen geleidelijk voeren, en kunt u beginnen met het even van miereneciëren en vleesvaden, zodat de vogels in april veelal levend voer eten.

De vinken graag gegeten bladluizen (bij voorkeur van de rozenstruiken) kunnen we vanaf begin mei vinden en aan de vogels voeren.

In vroeg in het voorjaar, eind februari-egin maart laat de vinkenman zijn gedrag (in het zuiden van ons land preekt men van vinkenslag) horen. In uw is het volgende voor de beginnende vinkenweker zeer belangrijk. Stel plaatst een koppel vinken in uw voliëre. Dan kan het toch gebeuren, al is uw goede bedoelingen ten spijt, dat de man en pop de man niet aanvaardt. Wat is namelijk het geval, **de pop kiest haar man naar de slag** (slag is het vinkenslag). Als er bijvoorbeeld enkele vinkenmannen op korte (**gehoor**) afstand van de pop in kooien zitten te wachten, of zelfs in bomen in de naaste omgeving, dan is de kans groot dat de pop een man kiest van wie de slag het best (het lied) haar het meest bevalt en niet de man die u bij haar hebt geplaatst.

In dat geval is het kweekresultaat nihil en zal de pop met de bij haar gelaatste man geen paar vormen. Het is dus wenselijk dat de pop maar **één** man kan horen. Eenmaal gepaard, speelt dit geen rol meer.

De nestbouw begint meestal in de tweede helft van april. De nestmaterialen zijn voor de vink van groot belang. Grashalmen, wortels, mos, donker paardehaar, veren, korstmos en hoe vreemd het ook mag klinken, **spinneweb**. Op onze **Dia-lezingen**, horen we geregeld klachten van kwekers, dat de vinkpop met nestmateriaal slaapt zonder een nest te maken. Oorzaak hiervan kan zijn, verkeerde nestplaats en/of nestmaterialen. Daarom nog even terug naar het spinneweb. De vinkenpop gebruikt als eerste nestmateriaal, graag spinneweb. Ze vlecht de spinnewebdraden vast op een tak, of in de vork van een tak en ook de buitenste ruwe materialen van het nest worden graag met deze spinnewebdraden met elkaar verbonden. Zelfs bij het bouwen in een nestkastje, zie je de pop tijdens de nestbouw met spinnewebdraden werken.

Nu zal bij u ongetwijfeld de vraag opkomen: Ja maar **hoe kom ik nu aan spinnewebben**? Wel sportvrienden dat gaat heel eenvoudig. U buigt een dun twijgje of een draadje zodanig, tot u een lus heeft. In de morgenuren als de dauw op het gras op heggen en gebladerte is, **dan** kunt u de spinnewebben heel goed zien en ze dan ook heel gemakkelijk verzamelen, door ze te scheppen met het gebogen twijgje of ijzerdraadje. Als u zodoende genoeg webben geoogst hebt, plaatst u de hele handel in uw voliëre maakt de lus los zodat de verzamelde spinnewebben als een klont bij elkaar hangen, en de vogels doen de rest.

De vinken bouwen een stevig en kunstig nest dat van binnen wordt afgewerkt met pluizen en veertjes. Het legsel bestaat meestal uit 4 tot 6 eitjes. Voor het tweede legsel wordt vaak het oude nest weer gebruikt. De jongen worden met levend voer (veel dierlijke eiwitten) gevoerd zoals: meelwormen, miereneciëren, larven, insecten en bladluizen. De eerste levensdagen worden de jongen alleen door de pop gevoerd en na een week voert de man ook ijverig mee.

Omdat de harde chitinehuid van de meelwormen moeilijk te verteren is voor de jonge vogels, verdient het

aanbeveling de meelwormen \pm 5 minuten in heet water te deponeren. De chitinehuid is dan week geworden en ook schadelijke bestanddelen in deze huid zijn dan geëlimineerd.

Gedroogde miereneciëren uit de handel kunt u eveneens in lauw water laten opweken. Het vochtgehalte hiervan zal dan uiteraard wat groter worden. Zijn de jonge vinken zowat een week oud, dan begint u met de verstreking van onkruidzoden met name: zuring, herderstasje, bijvoet, melde, heriksoorten (kool- en raapzaad in struikvorm), melganzevoet en brave hendrik.

Als de jongen zijn uitgevlogen en de pop aan het tweede nest begint, worden de jongen nog door de man met grote overgave gevoerd.

De vinken sluiten een monogaam huwelijk hetgeen wij met een voorbeeld willen verduidelijken. Wanneer een vinkenman zijn pop verliest om welke reden dan ook (kat roofvogel of vergiftigd voedsel) zal hij in datzelfde jaar, **geen** nieuwe partner meer nemen. Het legsel, (als dat er toevallig is) is dan verloren want de man gaat niet broeden. Gebeurt dit in uw voliëre, dan is op dat moment het kweekseizoen met de vink afgelopen en dat kan hard aankomen, temeer als u een hele voliëre beschikbaar had gesteld aan één koppel vinken. Vriend Jo kan er over meepraten.

Ook in de vrije natuur neemt de vinkenman geen nieuwe pop meer als zijn ega is gesneuveld. Wel zal hij op het hoogtepunt van zijn seksuele drift paren met een andere pop, maar direkt na de paring, zal hij de pop tot bloedens toe afbijten en het enige wat deze dan doen kan is vluchten om buiten het bereik van de man te komen. In het volgende jaar zal de vinkenman wel weer een nieuwe partner nemen.

Over kweekresultaten van Jo kan ik u ook nog iets vertellen. Twee jaar geleden bracht het vinkenpaar 2 nesten jongen groot namelijk een nest van 4 en een nest van 5 jongen. Alle negen werden volwassen en verhuisden naar andere liefhebbers. Het afgelopen jaar zag alles er ook veelbelovend uit. De pop broedde op 5 bevruchte eieren. Maar **een vernietigen**

Het moeilijke sexen van zangkanaries

de uithaal van de kat van de burens, toen de pop in paniek tegen het gaas vloog, maakte aan alle illusies een einde en de pop lag enkele minuten later dood op de grond.

Dag kweekseizoen tot volgend jaar.

Aan het eind van dit artikel willen wij u nog iets vertellen over het paringsritueel van de vinken. De beginnende kweker zal zich het hart vast houden als hij ziet hoe de vinkenman als een tiran tekeer gaat en de pop (zijn geliefde) fel achtervolgt zodat de veren er vanaf vliegen. Onwillekeurig denk je dan bij je zelf, jonge, jonge, morgenvroeg raap ik dode vogels. Niets is minder waar, dit is de normale gang van zaken in een vinkenhuwelijk.

De man houdt de pop steeds scherp in de gaten en laat onder wiegende bewegingen de witte spiegels van zijn vleugels zien. Een andere manier om de aandacht van de pop te trekken is het 'schudden' met omlaaghangende vleugels. Als de pop in zijn buurt komt laat hij zijn lied heel vlug achter elkaar en erg zachtjes horen maar wel fel. De pop doet net of haar neus bloedt en trekt zich zo te zien nergens wat van aan. Dan volgt weer een felle achtervolging onder agressief zingen van de man die steeds meer opgewonden raakt. Op zeker moment gaat de pop dan zitten en neemt de paarhouding aan, onder het geven van lokgeluidjes (juup-juup). Van afstand vliegt de man dan tot boven de pop, waarna de paring plaatsvindt. Dit kan zich enkele malen herhalen ongeacht het uur van de dag. (het zal u bekend zijn, dat vele vogelsoorten hoofdzakelijk paren in de ochtenduren) Vandaar dus voornoemde opmerking.

Zo sportvrienden, dit was dus het verhaal over de vink. Niet de gemakkelijkste kweekvogel, maar een uitdaging voor wie het aandurft. Wij wensen u veel succes.

P.S. Inlichtingen Dia-lezing: tel. 045-254425

Een van de problemen waar vele zangkanariëkwekers mee te kampen hebben is het sexen van de jonge vogels, zowel waterslagers als harzers.

Verwacht u nu niet van mij dat ik even het ei van columbus aandraag want ook voor mij blijft het een moeilijke materie. Wel wil ik proberen u wat richtlijnen te geven. Op de eerste plaats zou een jonge man in het nest eerder en vlugger wegduiken. Ik bedoel hier mee dat zo'n jonge man dan, als het nestje uit de broedkooi wordt gehaald om te controleren, zijn kopje wegdukt, zo van als ik je niet ziet zie je mij ook niet; een vorm van struisvogelpolitiek. Een betrouwbaarder gegeven is dat jonge mannen in het nest een wat intensiever keelbevedering hebben, de kleuren van die veertjes zijn wat sprekender groen of geel. Als u dat ziet schrijf dan de ringnummers van die vogels alvast maar op. Kweekt u groene harzers dan kan het rugdek een aanknopingspunt geven. Houdt de vogel met beide vleugels tegen het lichaam vast en de staart naar u toe gericht. Als u dan het kopje van de vogel iets naar het rugdek drukt, ontstaat er op de rug, tussen de vleugels, een driehoek. Bij de mannelijke exemplaren ziet u dan tussen de zwarte streepjes de groene bijkleur, al kan er ook nog wel wat bruin inzitten. De popjes zijn echter op die plek veel bruiner van kleur. Ditzelfde geldt ook voor bonte vogels met een gedekte rugbevedering. Natuurlijk kunnen we ook bij de zangkanaries spreken van een mannelijk en vrouwelijk type. De mannen zijn over het algemeen feller van kleur, staan rechter, hebben dus een fierdere houding en zijn ook wat slanker. De poppen zijn wat fletser, zijn ook wat meer gedrongen van postuur. Bij hen zitten de kopjes als het ware dichter tegen de romp en bovendien zitten de meeste popjes dieper op de stok. Daarnaast zijn er echter ook altijd wel mannen die een poptype zijn en poppen die meer het type van een man hebben, twijfelaars dus. Hoe zit dat nu met de witte en de gele zangers. Ik kan u alleen vertellen hoe ik het beoordeel. Als ik een vluchtje heb met

zeg maar 30 vogels, dan zijn er 10 die een uitgesproken mantype vertonen. Die gaan dan alvast in een ape te vlucht. Zo kunnen we er dan ook nog 10 uithalen met een uitgesproken poptype. Ook die zetten we apart. Blijft over een tiental twijfelaars. zet die in een grote metalen kooi en ga ze veeluldig en nauwlettend observeren. Zijn er bij die duidelijk zingen, welnu dan zijn het mannen die gaan dan naar de mannenvlucht. Op het laatste blijven er alleen maar vogels over die niet zingen en die kunnen worden beschouwd als poppen. Let wel, ik sprak van duidelijk zingen. Er zijn namelijk ook wel popjes die wat geluidjes voortbrengen en zelf echt wat zingen. Die melodietje zijn vaak heel korte toonstukjes. Ze maken ook geen krop. Een jonge man houdt een liedje langer aan en zet tens zijn kropveren uit. Zelf kan ik de ringnummers goed lezen, maar als wat minder goede ogen heeft, dan de vogels zo lang een gekleurde knijpringetje om zodat u ze gemakkelijk kunt onderkennen. Zo'n vogel met een bijvoorbeeld rood ringetje is dan sneller uitgevangen dan wanneer ze geen kleurringetjes om hebben. Vooral als de kooi wat bezet is, van je heel vaak de verkeerde. Ik hoop met deze praktische tipjes u wat op weg te hebben geholpen. Nog wel even een waarschuwing; kooi uw jonge mannen niet te vlug op. Pas als ze de vlucht goed door zingen en niet z maar wat zitten te studeren, mag u ze opkooien. Doet u dat namelijk te vroeg, dan blijft de jonge vogel als hij ware in de studie steken en als hij dan zo'n 10 weken opgekooit heeft gezeten dan hebt u nog de kans dat op het keurbriefje staat dat de vogel niet te beoordelen is omdat hij nu steeds studeert op zijn zang. Als u die vogel langer in de vlucht haalt laten zitten en hem zo ongeveer 4 weken vóór de TT pas zou hebben opgekooit, dan zou diezelfde vogel echt wel op volle zang zijn geweest. Mochten er onder u, zangkwekers, zijn die nog betere tips weten, wij zien u gaarne in dit blad gepubliceerd.

Mevr.v.d. Toor

Pietpraat over postuurkanaries 6

door Jan Kuiper

In de vorige aflevering is uitgebreid aan de orde gekomen de mutatieve roeivorm, het ontstaan daarvan werd een sprong-mutatie genoemd. Op dit moment lijkt het me wenselijk om te gaan op wat er nu gemuteerd is, de vaststelling dat het om mutaties gaat is natuurlijk onvoldoende. Het formaat, de afmetingen van alles wat leeft en groeit, zijn tenminste voor een deel afhankelijk van de genetische codering daarvoor, absoluut maatgevend is de genetische codering echter niet.

Vanneer het formaat een puur chromosomale aangelegenheid zou zijn, ja dan zou het formaat zich in de nakomelingen manifesteren zoals verwacht mag worden, dan zou het ook geen onrust meer zijn om vogels 'op maat' te houden!

De praktijk toont aan dat het formaat een heel moeilijke aangelegenheid is, de fokkers wringen zich in allerlei manieren om het formaat tenminste te behouden, verbeteren is nog veel moeilijker.

Het is dan ook zaak van gewicht om het begrip GROEI onder de loupe te nemen, het zal u ongetwijfeld duidelijk zijn dat groei en formaat een sterk gekoppelde aangelegenheid zijn. De hypofyse regelt de produktie van geslachtshormonen, diezelfde hypofyse regelt echter ook de produktie van groeihormonen.

In het kort komt het er op neer dat wanneer de produktie van geslachtshormonen toeneemt gelijktijdig de produktie van groeihormonen afneemt in ongeveer gelijke mate.

Kanaries, en dus ook postuurkanaries, zijn geslachtsrijp op de leeftijd van plusminus 9 maanden, met een zeer ruime tolerantie, net zo goed zou gezegd mogen worden 'tussen acht en tien maanden', u ziet, ik koos voor het gemiddelde.

Geslachtsrijp wil zeggen geschikt tot voortplanten, de geschiktheid vloeit voort uit het in voldoende mate produceren van geslachtshormonen door de hypofyse.

Dat houdt echter wel in dat op het moment van het geslachtsrijp zijn de produktie van groeihormonen sterk gereduceerd is, dus de normale groei moet zijn beslag krijgen in de periode van 0 tot 9 maanden, bij kanaries althans.

In de genoemde periode krijgt de genetisch gecodeerde groei zijn beslag, ik voeg daar ogenblikkelijk aan toe dat zonder twijfel de vogel ook na die periode nog wel groeit, ook in het tweede levensjaar nog wel iets, die groei zou ik omwille van het onderscheid 'uitgroei' willen noemen.

Groei en uitgroei, het een genetisch gecodeerd en het ander vrijwel automatisch optredend, maar alleen als aan een zeer belangrijke voorwaarde wordt voldaan.

Welke voorwaarde?

Een aangepast milieu!

Het is vreemd, uit de praktijk blijkt dat hoegenaamd geen aandacht wordt geschonken aan het milieu in samenhang met het formaat, toch is voor de uiteindelijke verschijningsvorm het milieu minstens net zo belangrijk als de genetische codering!

Honger is niet erfelijk, toch blijven duizenden derde-wereld-kinderen

ONDERMAATS door de voortdurende honger, de groei wordt geremd door het gebrek aan adequate voeding. Nee, ik zeg niet dat uw ondermaatse vogels honger hebben geleden, ik wil alleen maar duidelijk maken dat de erfelijk mogelijke grootte ALLEEN WORDT BEREIKT ALS HET MILIEU DAARTOE TOEREIKEND IS! Dat is onverkort van toepassing op de derde wereld en op postuurkanaries. Meen nu niet dat milieu en voeding identieke begrippen zijn, dat zou een onderschatting van het begrip milieu zijn, buiten voeding vallen onder die noemer eveneens begrippen als huisvesting - levensomstandigheden - klimaat.

Normstelling is ook voor het begrip groei mogelijk, simpelweg door de norm voor normaalgroei op 1000 te stellen, dus, wanneer de hypofyse 1000 groeihormonen per etmaal produceert bereikt de vogel de normgrootte, 13½ à 14 cm.

Reuzengroei ontstaat door een OVERPRODUKTIE aan groeihormonen, de reeds eerder gememoreerde Lancashire was 70% groter dan de normvogel, de hypofyse produceert derhalve 1700 groeihormonen per etmaal, daardoor wordt dan het uiteindelijke reuzenformaat bereikt.

De dwerg Japan-Hoso is 20% kleiner dan de wildvorm, ergo, de hypofyse produceert 800 groeihormonen per etmaal, deze ONDERPRODUKTIE veroorzaakt de dwergvorm.

In de volgende aflevering zal ik met u de consequenties van het geopperde doornemen, dat heet alleen zin wanneer u de tot nu toe verschenen afleveringen enigszins nauwlettend heeft gelezen. TOT DAN!

de volière van de maand

Het is ongeveer anderhalf-twee jaar geleden dat Alex Schokker, Van Suchtelensingel 60 in Diepenveen, Overijssel, één valkparkiet kreeg. Het was min of meer een huwelijkscadeau. De valk werd gehuisvest in een ruime kooi welke een plaatsje kreeg in de huiskamer van hun nieuwe woning. De vogel bleek een actief vrouwtje te zijn want regelmatig werd in de kooi een eitje aangetroffen. Het waren feitelijk de eieren die er toe hebben bijgedragen dat Schokker zich meer in de vogelliefhebberij ging verdiepen. Hij toog op verkenning uit en kwam in contact met een lid van de plaatselijke vereniging van vogelliefhebbers. Hem werd toen geadviseerd ook een mannetje valkparkiet aan te schaffen. Dit advies werd op-

gevolgd en al spoedig was er een koppeltje gevormd. Het klikte erg goed tussen beide vogels en het duurde niet lang of er waren vier jongen geboren.

Ja, toen moest er wat aan een goede huisvesting worden gedaan en ook daarvoor wendde Schokker zich tot zijn vertrouwensman in de vereniging. Samen met de heer Bresser is er toen een buitenvolière gebouwd van 4 m lang, 1,50 m diep en 2 m hoog. Van ijzeren pijp werd een frame gebouwd tegen de schuur. Het frame werd omspannen met gaas en aan bovenkant en beide zijkanten afgedekt met p.v.c. golfplaatjes. (zie foto 1) In de schuur werden in totaal 15 ruime broedkooien voor parkieten gebouwd, zie foto 2. Schokker kweekt

nu met valk-, roodrug- en grasparkieten als ook met roseicollis. Hij behaalt er goede resultaten mee. Waar een huwelijksgeschenk al niet toe kan leiden...

De tweede volière die we deze maand aan u voorstellen wijkt qua vorm sterk af bij de meest gangbare zogenaamde achtertuinvolières. Overgens, niet minder fraai. Het is, zo he ons voorkomt, een knap staaltje van bouwkunst en het zou ons dan ook niet verwonderen wanneer G. Bos Snip 11 in Grijskerk, in wiens achtertuin deze volière is gebouwd, zelf i het vak zit.

In september 1978 is Bos met de bouw begonnen. De fundering bestaat uit halfsteens metselwerk

Het complete assortiment voor de vogelliefhebber

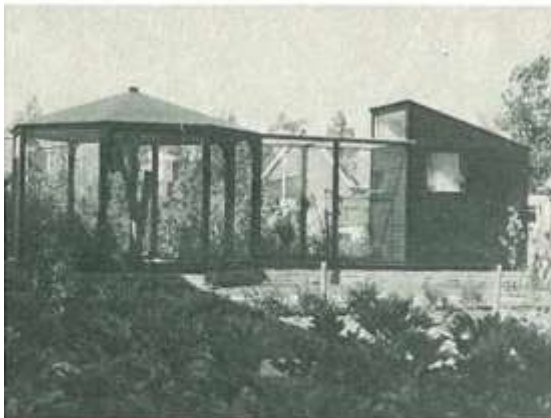
- boekenafdeling vogelafdeling (ook aankoop)
 - kwaliteitszaden, opfokvoeders
 - honderden soorten kooien alsmede
 - een volwaardig assortiment aan diverse materialen
- Onze eigen fabricatie en belangrijke importen staan borg voor kwaliteit en service.

Openingsdagen en -uren:
maandag t/m vrijdag : van 14.00-20.00 uur
zaterdag : van 09.00-13.00 uur

FAUNA LUX
GROOT- EN KLEINHANDEL
Afdeling „discount“ - Brusselstraat 96 b
B-1681 Sint-Martens-Lennik
Telefoon 02/532.56.50

Tek vogelzaden, een rijk gevarieerd mengsel in de juiste verhouding samengesteld uit eerste klas zaden. Verkrijgbaar in de dierspeciaalzaak. Fabrikant PKlomp bv Utrecht.

lat ongeveer 40 cm boven het maaield uitkomt. Hierop is het geheel van hard hout, meranti, verder gebouwd. De voliëre is in totaal 6.50 m lang. Een jedeelte heeft een achthoekige omrek van 2.80 m en is voorzien van een aan houten delen gemaakt puntdak dat afgedekt is met rubberroid en rols teenslag. De hoekstijlen vallen onder een hoek van 135 graden en zijn 4.3 x 9.5 cm zwaar. Het rechte gedeelte van de vlucht alsmede het nacht- c.q. binnenverblijf is 1.15 m diep. Het binnenverblijf heeft een sterk aflopend dak, het hoogste punt is eveneens 2.25 m. Dit nachtverblijf is gemaakt van geschaafde en geloegde planken. Het houtwerk is in ruïen geschilderd. Enkele vensters zorgen in het binnenverblijf voor een uitstekende lichtval.

De beplanting in de vlucht verkeerde op het moment dat de foto's zijn genomen nog in een pril stadium en bestaat uit vlier, klimop, essen en lijster en op de bodem zijn een aantal flinke graspollen geplant.

Bos legt zich voornamelijk toe op het houden en hopenlijk ook kweken van vruchten en insectenetende vogels. Naast een koppel Californische kuifkwartels en een spannetje aurorastrilden, zijn er in de voliëre ook gehuisvest witwanggaaien, een Indiësche blauwbrug, roodbulkpitta en bladvogels. Plannen om meerdere van dergelijke soorten aan te schaffen zullen inmiddels wel zijn gerealistiseerd. Wij wensen zowel A. Schokker als G. Bos erg veel plezier van en goede successen met hun vogels.

En tegen u, beste lezers, zeggen we: laat ook eens zien op welke manier u uw vogels houdt. Schrijf ons en vermeldt zo veel mogelijk gegevens zoals afmetingen van de voliëre, waarvan gemaakt, welke beplanting etc. etc. Hoe meer u vermeldt, des te leerzamer is het voor anderen. Het is ons al meer dan eens gebleken dat al hetgeen dat in deze rubriek werd gepu-

bliceerd zeer wel bruikbaar is voor anderen die ofwel met de liehebberij gaan beginnen ofwel aan uitbreidingen en verbouwingen toe zijn. Naast de gegevens ontvangen we dan ook gaarne een of meer goed scherpe, het liefst zwart/wit foto's. Redactieadres: Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom.

AUTOM.-DIM-REGELAAR NIEUWS!

LET OP! Voor het nog beter regelen van de verlichting in uw voliëre, is de ADR belangrijk uitgebreid.

- 1e Vol-automatische regeling d.m.v. toepassing schemeringsschakelaar. Belangrijk bij donkere weersgesteldheid.
- 2e Speciale regelbare nachtverlichting voor vluchten en voliëre.

Ook van toepassing op reeds in gebruik zijnde ADR's. **Dokumentatie wordt u op aanvraag gaarne toegezonden door ADGEFO, Oelemarkt 17, 6601 ES Weert, telefoon 04950-2 04 77.** tot 19.00 uur voor informatie bereikbaar. Demonstraties voor verenigingen en adviezen worden op aanvraag door ons gegeven.

EDEL-CHEMIE PANHEEL B.V.

vecht voor een schoner milieu

Fabriceert: NEÓFLEX E-3-X, de beproefde frisse INSECTENDODENDE verf voor uw hokken, voliëre, broednesten, etc. Het gebruik van insecticide is 100 x minder.

Bel ons op... telefoon 04747-22 20

Boeiende kleuren in Australische parkieten

door W. Beckmann
Foto: Mollinger

De ontwikkeling van kleurstoffen in de bevedering

Ruwweg kunnen we de groeistadia van de bevedering onderscheiden in:

- donsbevedering
- jeugdbevedering
- het volwassen verenkleed

In de bevedering van de Australische parkieten bevinden zich de volgende kleurstoffen:

De carotenoïdegroep, bestaande uit koolwaterstof verbindingen.

- geel carotenoïde
- rood carotenoïde

Van de carotenoiden die zich in de bevedering van de kromsnavels bevinden is de juiste chemische structuur niet bekend.

De melaninegroep (proteïnen)

- leumelanine
zwart sterke oxydatie
bruin zwakkere oxydatie

- phaeomelanine (roodbruin)

De structurele kleuren

Blauw en violet worden veroorzaakt door het in de bevedering optredend Tyndalleffect, gecombineerd met een absorberende ondergrond bestaande uit één van de melaninesoorten. De violetkleur kan op diverse wijzen worden gevormd.

a. Door een vernauwing van de zich in het keratine bevindende kanaaltjes, welke dan in diameter overeenkomen met de golflengte van de violet lichtstralen. Dit in combinatie met een absorberende ondergrond van zwart eumelanine.

b. Door de blauwstructuur, gevormd door kanaaltjes met een diameter die overeenkomen met de golflengte van de blauwe lichtstralen, gecombineerd met een absorberende

ondergrond van roodbruin phaeomelanine.

De groene kleur wordt gevormd door de combinatie van de blauwstructuur met de aanwezigheid van geel carotenoïde in het gekeraliseerde deel van de baard. Verdere combinatie van de structurele kleuren en de carotenoïde kleuren zijn ook mogelijk zoals bijvoorbeeld blauwe baarden gecombineerd met rode haakjes, wat als totaal kleur purper geeft. (bijv. kopkleur van de pruimkopparkiet).

De kleurvorming in de bevedering

Iedere veer groeit uit een veerzakje, het aantal veerzakjes is per soort erfelijk en dit varieert niet gedurende het leven van de vogel. Met andere woorden, het aantal donsveertjes is gelijk aan het aantal veren van het jeugdkleed en het volwassen kleed. Om ieder veerzakje bevindt zich een

roodrug man

zone bestaande uit cellen, welke d zone van differentiatie wordt genoemd.

Deze cellen uit die zone bepalen:

a. De bouw van de veer die uit de bepaalde zakje groeit. (bijv. slagper kopveertje etc.)

b. De soort melanine die deze veer bevat of het ontbreken daarvan.

c. De soort carotenoïde die deze veer bevat of het ontbreken daarvan.

d. Het kleurpatroon van de veer. De werking van de cellen uit deze zone van differentiatie is erfelijk bepaald.

De vorming van het melanine.

Gedurende het embryonale stadium (de ontwikkeling van de vrucht in het ei) worden de zogenaamde pigment cellen gevormd. Dit zijn cellen die het aminozuur tyrosine bevatten. Deze cellen, die men melanoblasten noemt, migreren gedurende het embryonale stadium naar de onderhuidse weefsels bij de zone van differentiatie. Bij de ontwikkeling van de veer migreren deze melanoblasten naar het pulp dat de grondstof vormt van de groeiende veer. In dit stadium leveren zekere cellen die zich in de zone van differentiatie bevinden het enzym tyrosinase. Door de reactie van het aminozuur tyrosine met het enzym tyrosinase treedt een oxydatie proces in werking dat de melanoblasten, die in dit stadium melanocyten worden genoemd, kleur geeft.

Een sterke graad van oxydatie geeft het zwarte eumelanine, een zwakke graad van oxydatie geeft het zachte kleurige eumelanine. De vorming van het roodbruine phaeomelanine is nog niet geheel bekend, maar men veronderstelt dat dit door een dergelijk oxydatieproces wordt gevormd. Bekend is wel, wat ook uit de veringsuitkomsten blijkt, dat het phaeomelanine een geheel ander en onafhankelijk daarvan vererfend melanine is dan het eumelanine.

De afwezigheid van het melanine in de bevedering wordt veroorzaakt door het ontbreken van het enzym tyrosinase in de cellen van de zone van differentiatie.

Stanley rosella

Bernard parkiet

tet melanine wordt dus gevormd door:

- i. Een ontwikkelingsfactor van de pigmentcellen (melanoblasten) welke de kleurloze stof tyrosine bevat.
- ii. Een reactie van het kleurloze aminozuur tyrosine met het enzym tyrosinase.

De vorming van het carotenoïde

Van de vinkachtigen weten we dat het carotenoïde via de voeding opgenomen wordt, met grote waarschijnlijkheid geschiedt dit ook bij de romsnavels. Via de voeding neemt de vogel het zich in de plantaardige voeding bevindende carotenoïde lutein op. (In sommige gevallen ook andere carotenoïde verbindingen die zich in de plantaardige voeding bevindt, zoals het rode canthaxantine). Deze carotenoïde moleculen komen via de darmwand in de bloedbaan en intercellulaire ruimten waardoor ze eerder in het lichaam van de vogel worden verspreid.

Het opgenomen lutein geeft o.a. ook kleur aan de eierdooier. In de zone van differentiatie treden weer chemische reacties op die de carotenoïde kleuren kunnen veranderen. Afhankelijk van de chemische reactie die deze cellen veroorzaken, kan de aanvoerde carotenoïde kleurstof, die uiteindelijk door het keratine van de veer opgenomen wordt, variëren in de diverse nuances geel tot rood. De chemische reactie van de cellen van de zone van differentiatie verandert de chemische structuur van het aanvoerde carotenoïde. Hieronder volgen enkele chemische formules van de bekende koolwaterstofverbindingen.

B Carotine (geel) $C_{40} H_{56}$

Lutein (geel) $C_{40} H_{56} O_2$

Van het carotenoïde kanarie-xanthophyll is de chemische formule niet bekend.

Rhodoxanthin (rood) $C_{40} H_{50} O_2$

Canthaxanthin (rood) $C_{40} H_{52} O_2$

Astaxanthin (rood) $C_{40} H_{52} O_4$

Door diverse reacties kan bijvoorbeeld rood carotenoïde verkleuren tot purper en violet, iets wat echter bij de Australische parkieten niet is waargenomen.

De kleurverandering van jeugdbevedering naar het volwassen kleed

Bij de meeste Australische parkieten is de kleur van de jeugdbevedering anders dan de kleur van het volwassen kleed. Hoofdzakelijk wordt deze kleurverandering veroorzaakt door de carotenoïde kleurgroep, namelijk de rode veervelden welke bij het jeugdkleed over het algemeen groen zijn. De dofte en fletse groene kleur die we bij de jongen van sommige soorten zien, wordt veroorzaakt door een zwakkere ontwikkeling van het gele carotenoïde in de bevedering van het jeugdkleed. De ontwikkeling van de carotenoïde kleuren wordt bepaald door zekere cellen die zich in de zone van differentiatie bevinden. Deze reactie van de cellen kunnen bij sommige soorten pas optreden door een hormonale werking als de vogel een zekere leeftijd heeft bereikt. Ook bij het menselijk geslacht zien we de werking van deze hormonen, o.a. baardgroei en lichaamsbehaaring bij de mannen; lichamelijke ontwikkeling bij de vrouwen etc. De leeftijd waarop deze ontwikkeling (lees hormoonwerking) optreedt kan binnen zekere grenzen variëren. Evenals we

van vroegrijpe kinderen kunnen spreken, kunnen we ook van vroegrijpe vogels spreken. Het is zeer waarschijnlijk dat ook bij vogels milieufactoren een rol spelen in de hormonale ontwikkeling.

De dimorfismische kleurverschillen

Geheel apart van de hormonale ontwikkeling van het jeugdkleed staan de onderlinge kleurverschillen tussen man en pop.

Deze kleurverschillen berusten op erfelijke factoren die geheel afwijken van bijvoorbeeld het tijdelijke broedkleed van sommige weversoorten. Bij wevers spelen bij de ontwikkeling van het tijdelijke mannelijke bruidskleed hormonale factoren een overwegende rol. Bij de vaste kleurverschillen tussen man en pop bij de Australische parkieten ligt het verschil uitsluitend verankerd in de erfelijke factoren, de zogenaamde geslachtsbepalende factoren.

Allereerst een definitie wat 'geslachtsbepalend' inhoud.

Geslachtsbepalend is in ruime zin de mogelijkheid zaadcellen of eicellen te produceren. Daarmee verbonden de vorming van de daartoe geëigende organen en de hormonale werking van de klieren. Verder de opvallende mannelijke eigenschappen voor geslachtsherkenning, zoals het verenkleed van bepaalde soorten vogels. Dit gehele geslachtsbepalende complex wordt genetisch niet veroorzaakt door slechts enkele factoren, maar door een aantal erfelijke factoren en deze factoren bevinden zich zowel in de geslachtschromosomen als in de autosomen chromosomen.

De ons reeds bekende geslachtsgebonden factoren staan voor een ge-

heel ander begrip. Zo vereert bij vele vogelsoorten de cinnamonfactor geslachtsgebonden, wat inhoudt dat deze cinnamonfactor zich in een X-chromosoom bevindt. Dat betekent nog niet dat deze factor ook geslachtsbepalend is, want we hebben zowel cinnamon mannen als cinnamon poppen. Geslachtsbepalend zijn wel de factoren die bijvoorbeeld bij de man roodrugparkiet de rode vleugelvlek regelt, welke bij de pop roodrug ontbreekt. Dus alle factoren die de man een afwijkend verenpak geven, behoren tot dit complex geslachtsbepalende factoren.

Geslachtsgebonden factoren zijn factoren die zich in de X-chromosomen bevinden en die zowel bij de man als bij de pop een kleurverandering teweeg kunnen brengen; geslachtsbepalende factoren veroorzaken een specifiek mannelijk of vrouwelijk kenmerk.

We kennen mannelijke en vrouwelijke geslachtsbepalende factoren. De mannelijke geslachtsbepalende factoren bevinden zich in de X-chromosomen en de vrouwelijke geslachtsbepalende factoren in de autosomen chromosomen. De man bezit evenveel vrouwelijke geslachtsbepalende factoren als de pop, want de man bezit immers evenveel autosomen chromosomen als de pop met daarin precies dezelfde erfelijke factoren!

Maar de man bezit twee maal zoveel mannelijke geslachtsbepalende factoren als de pop, want de man heeft immers twee X-chromosomen en de pop maar één! Om al de mannelijke kenmerken te tonen moet dus een vogel elke mannelijke geslachtsbepalende factor twee maal bezitten, wat mogelijk is omdat iedere mannelijke vogel twee X-chromosomen bezit. Bij enkelvoudig bezit toont de vogel niet de mannelijke kenmerken en is dus een pop.

Per vogelsoort bestaat een vast evenwicht tussen de aantallen mannelijke en vrouwelijke geslachtsbepalende factoren. Dit evenwicht noemt men het 'sex-index'. Wordt dat sex-index op een of andere manier verstoord,

Prachtrosella

dan krijgen we de zogenaamde intersexen, die noch volledig vrouwelijk noch volledig mannelijk zijn. Door bastaardering tussen twee vogelsoorten met ieder een ander sex-index kan het evenwicht ook verstoord worden. Is die verstoring ingrijpend dan zal de F1 generatie onvruchtbaar zijn, is die verstoring minder ingrijpend dan zal een deel van de bastaarden vruchtbaar zijn. Bij de paringen tussen de rosella-soorten onderling of van de psephotus-soorten onderling, is er van onvruchtbaarheid geen sprake. De verwantschap van deze soorten onderling is zo nauw dat een eventueel kleine afwijking van het sex-index niet van invloed is op de onvruchtbaarheid.

Mogelijke kleurmutaties bij de Australische parkieten

Met onze kennis van de in de Australische parkieten aanwezige kleurstoffen en de vele kleurmutaties die zich alreeds in de bevedering van vogels, die in hun bevedering dezelfde kleurstoffen hebben, zijn opgetreden, kunnen we een tamelijk nauwkeurige prognose maken van de te verwachten kleurmutaties.

Erfelijk staan de factoren die de eumelanineproductie, de phaeomelanineproductie en de carotenoïdeproductie bepalen geheel apart van elkaar. Met andere woorden, ze bevinden zich in verschillende chromosomen en vererven onafhankelijk van elkaar. De verhindering van de carotenoïdevorming tast de melaninevor-

ming niet aan, andersom is dat ook het geval.

Het is ondoenlijk in het bestek van deze richtlijnen per vogelsoort ieder mogelijkheid te bespreken. Inplaat daarvan geven we enkele algemene richtlijnen. De verhindering van carotenoïdevorming heeft tot gevolg dat alle gele en rode veervelden wit worden en de groene veervelden worden blauw. Een partiële verhindering van carotenoïdevorming maakt de gele veervelden bleek geel, de rode veervelden iets rossig en de groene veervelden worden zeegroen.

De verhindering van de melaninevorming geeft ons de lutino's waarbij echter niet uit het oog moeten verliezen dat de rode veervelden rood blijven en de blauwe veervelden wit worden. Een bijkomend verschijnsel is het lichter rood worden van sommige donkerrode veervelden. Deze donkerrode kleur is namelijk een kleurcombinatie, zoals bijvoorbeeld de vliegenvlek bij de turquoisineparkiet man. Deze kleur wordt gevormd door rode baarden (carotenoïde) en zwart haakjes (melanine). Door het wegvalen van het melanine, die in de haakjes de daarin aanwezige rode carotenoïde kleurstof maskeerde, wordt de donkerrode kleur oranje-rood.

Door een reductie van het aantal geoxydeerde melaninekorrels kan kleurverdunding optreden (de zogenaamde pastellen). Deze mutatie zien we bij de roodrugparkiet.

Door een zwakkere oxydatiegraad krijgen we de cinnamon. Alle zwarte kleurvelden worden zandkleurbruin, de groene kleurvelden worden iets zachter groen, de blauwe en diepblauwe ook de violet kleurvelden worden ook iets zachter van kleur. Nog de pastel, noch de cinnamonfactor tast de carotenoïdekleuren aan.

De albino is een combinatie van twee erfelijke, onafhankelijk van elkaar verervende factoren, namelijk de factor die de carotenoïdevorming verhindert en de factor die de melaninevorming verhindert.

Zonder er diep op in te gaan, moet ook nog de bontvorming vermeld worden. Deze kan op den duur in bijna iedere vogelsoort optreden.

Onze Tortelduiven

Het is alweer een kleine dertig jaar geleden, dat onze bruine tortelduif gezelschap kreeg van een andere tortelduifsoort, de zandkleurige Turkse tortel met z'n zwarte halsband. Daarvan zullen estijds onze inheemse tortels niet ondersteboven zijn geraakt, want die luidschreeuwende immigranten kwamen zo sporadisch voor, dat hun eerste broedgeval in ons land in 1950 zelfs voorpagina-leuks betekende. In tegenstelling tot zijn bruine broeders, leefden de zandkleurigen hoofdzakelijk in dorpen en steden. Geen gevaar was voor voedselconcurrentie en de bruine tortels vertrokken raditiegetrouw in alle gemoedsrust naar hun winterkwartieren in Afrika om na terugkeer te constateren, dat er bitter weinig was veranderd. Maar dat zou na enkele jaren al anders uitpakken en de nieuwkomers wisten zich in de slag om het bestaan heel wat beter aan te passen en weldra overvleugelden zij in enorme aantallen hun ruine soortgenoten.

Volop snavelkost

Veel duivesoorten en toch zo totaal verschillend in leefwijze waarbij het u wel duidelijk is, dat de op de schduifjes lijkende Turkse tortels de autochtone tortels volledig naar de achtergrond hebben verdreven.

Indachtig het spreekwoord 'de brutalen hebben de halve wereld' zochten en zoeken de Turkse tortels de menselijke bewoning op waar ze ongestoord hun graantjes kunnen meepikken van het kippevoer, bij maaldorren, graansilo's, op los- en laadperrons enz.

Winterhard als-ie is, denkt hij er niet aan om bij deze hoorn des overvloeds weg te trekken om zich tijdens de barre trektocht naar het zuiden ook nog allerlei gevaren extra op de hals te halen. Trouwens in het kader van de uitbreiding van hun verspreidingsgebied zou dat trekken ook teveel tijd kosten en zou van hun parool, het consolideren en uitbreiden van de gevestigde bruggehoofden, niet veel terecht komen. De meer conservatief geprogrammeerde bruine tortel wenst echter zomergast te blijven met alle daaraan verbonden narigheden.

Van de vier bij ons voorkomende duiven (houd- en holenduif en de twee genoemde tortels) is de tortelduif niet alleen de kleinste maar ook de slankste en herkenbaar aan z'n rossigbruin, zwartgeklepte bovenzijde. Zijn keel en borst zijn donker wijnrood. In de zijhals heeft hij een zwartwitgestreepte vlek en op z'n lange, sterk afgeronde waaivormige staart komen witte eindvlekken voor. De tortelduif houdt zich het liefst op in parklandschappen, gemengde bossen met veel struikgewas, in grote tuinen en boomgaarden. Hier en op de nabij gelegen velden zoekt hij z'n snavelkost bij elkaar welke hoofdzakelijk uit onkruidzaden bestaat met

daarnaast nog granen, vruchten en slakjes. Duivenmanier-eigen bouwt ook de bruine tortel een simpel nest, een slordig platformpje van wat takjes.

Kwetsbaar leefmilieu

Als regel brengt het echtpaar tortel een broedsel per jaar groot, een enkele maal gevolgd door een tweede. Veel tijd heeft de tortelduif daartoe ook niet, want in september begint al de herfsttrek naar zonniger oorden van waaruit hij pas in april terugkeert. Op dat moment hebben de volijverige Turkse tortels al een stel jonkies afgeleverd en maken zich op om aan de tweede ronde te beginnen. Met hun vier tot vijf broedsels per jaar zijn ze bijzonder productief waaraan mede hun explosieve toename moet worden toegeschreven.

Om misverstanden te voorkomen; de Turkse tortel is niet kunstmatig geïmporteerd, maar is spontaan op eigen houtje (vleugels) hier gearriveerd. Dikwijls blijken dergelijke spontane vestigingen geen blijvertjes te zijn of blijven beperkt tot een zeer klein aantal. Denk bv. maar aan het eerste broedgeval in ons land van de bijeneters (nabij het Middenlimburgse Leudal) een tiental jaren geleden. Het is bij deze exoten tot zeer schaarse broedgevallen gebleven. De Turkse tortel heeft echter bij de verovering van een nieuw leefgebied alle omstandigheden mee gehad. Hij is zo klein geweest om van meet af aan z'n heil te zoeken midden in de 'bewoonde wereld'. Zowel in de zomer als in de winter een veilig biotoop met een rijk voedselaanbod en met als dankbare bijkomstigheid het gemis van natuurlijke vijanden. Bij velen bestaat de indruk, dat de Turkse tortel de inlandse tortelduif langzaam maar zeker verdrijft. Of dit werkelijk zo is, valt moeilijk te bewijzen. Er kunnen immers ook andere oorzaken zijn (bv. kwetsbaarder leefmilieu) welke nadelig op de tortelduivenstand werken. Zo zal de onkruidbestrijding de tortelduif danig parten kunnen spelen, terwijl de Turkse tortel gezien z'n leefwijze van de onkruidbestrijdingsmiddelen geen last heeft. Mogelijk wordt door de stormachtige toename van de Turkse tortels (die immers meer en gemakkelijker worden gezien dan de bruine tortel) de indruk gewekt, dat de bruine tortelduif stilaan het veld moet ruimen.

Ger Oijen

Commercie

Ik wil voorbij gaan aan de enkele puur commerciële vogelkwekers die er misschien zijn en durf dan te beweren dat de commercie zoals bepaalde vogelkwekers die bedrijven de Nederlandse vogelliefhebberij een geweldige duw omhoog hebben gegeven, nog dagelijks geeft en nog zal geven! Ik zal proberen met enkele praktijkvoorbeelden deze stelling toe te lichten:

- toen de exportmogelijkheden voor o.a. kanaries nog beter waren kende ik heel wat kanarie-kwekers die zo aan het eind van de zomer hun vogels streng selecteerden en van het geld dat de 'opkoper' hen in ruil daarvoor gaf andere, wellicht betere, vogels aanschafte: een fraaiere voliëre bouwden of ook eens andere vogels kochten.
- na 1960 werden o.a. de Australische parkieten schaarser dus ook duurder. Bepaalde vogelkwekers zagen er brood in en wij moeten hen nu dankbaar zijn dat rosella's, kakariki's, enz. enz., voor praktisch iedereen betaalbaar zijn en dat er ook nog eens mee te kweken is want behalve goedkopere vogels hebben zij ons ook betere kweekvogels verschaft.

- Australische prachtvinken? Gouldamandines en zulke soorten? Idem!
- Kapoetsensijzen? De eerste kwekers hebben heel wat financiële risico gelopen, er misschien aarverdiend maar zeker ook de vogel voor de liefhebberij weten te behouden.
- Groenlingen! De duurdere kleurmutaties bliezen de tanende belangstelling voor deze vogel nieuw leven in.
- Agapornissen zijn nog nooit zo populair geweest als nu nu e dure mutanten geboren worden die vanwege die prijzen, vanwege die commercie, zekere kwekers aantrekken.
- het goedkoopste vogeltje van een paar jaar geleden - de zebra-vinl - dat hergewaardeerd werd doordat een aantal kwekers er meer in zagen gaat er kwalitatief zeker op vooruit.

Commercie mag dan een zwaar beladen woord zijn in om het even welke vorm van dierliefhebberij, maar heeft de vogelliefhebberij wel vleugels gegeven. We mogen dat niet overschatten, maar zeer zeker ook niet onderschatten.

Huib Verves

Mijn kweek met de mandarijnspreeuw *Sturnus sinensis*)

Stkst: C. Eindhoven Foto: C. Scholtz/van 't Hart

1972 kocht ik een Mandarijnspreeuw bij een vogelhandelaar omdat ik het een mooie vogel vond en hij paste bij de rest van mijn vruchten- en insectenetende vogels, o.a. twee Grijskopspreeuwen, één Pagodespreeuw, één riekleurenglansspreeuw en één oespreeuw. Alhoewel ik niet wist of het een man of een pop was en mij dit ook niet verteld werd, had ik al deze vogels in één ucht bij elkaar; de lengte van deze vlucht was 3 meter en de reedte 1,20 meter, begroeid met bamboeriet en Els.

Op een zekere dag bood een lid van onze vereniging twee Mandarijnspreeuwen te koop aan en heb ik deze toen overgenomen. Dit gebeurde omdat mijn Driekleurenspreeuwen Koespreeuw de geest hadden gegeven. De beide nieuwelingen na verloop van twee dagen bij de rest gevoegd waardoor zij snel geaccepteerd werden.

Bezaten toen, in 1975, drie Mandarijnspreeuwen, twee Grijskop- en één Pagodespreeuw. Van spanvorming was toen nog niets te bekennen, tot dat het erop leek dat de twee Grijskopspreeuwen zouden gaan nestelen. Dit einde heb ik het gedeelte van de volière waar de andere vogels verbleven en stuk van 3 meter bij één meter) als, Blauwfazantjes, Nonnen, Zwartvinken etc., afgezet met een rietmat, zodat ze niet meer zo fel tegen elkaar te keer zouden gaan door het issengaas.

Alles immer genoeg bleken de Grijskopspreeuwen geen span te zijn. Hierna ontdek ik na veel bestuderen van de vogels dat er van de drie Mandarijnspreeuwen er steeds twee bij elkaar zaten. Hierna de Grijskopspreeuwen eruitgevangen en beide Mandarijnspreeuwen in de 2e volière gezet. Dit vond plaats in het voorjaar van 1976 en toen maar acht maanden want dat ik een span had als mij inmiddels wel duidelijk ge-

worden. Het verschil tussen man en pop was goed zichtbaar. Het meest opvallende verschil is te zien op de vleugels en de kop. Bij de man zijn de vleugeldekveren spierwit en de kop vertoont een geheel witte kap, terwijl deze bij de pop vuilwit tot grijs zijn.

Toch heb ik nog twee jaar moeten wachten voordat het span overging tot het maken van een nest en het leggen van eieren. Ik had intussen diverse soorten nestkasten opgehangen. Eerst begonnen ze wat Bamboeriet te verzamelen in een groot berkenblok, maar hier stopten ze mee om opnieuw te beginnen in een z.g. spreekwast. Hierin werd een nest gebouwd van rietbladeren, takjes, gedroogd gras, naalden van een grove den en veren van andere vogels, die ik ze ter beschikking stelde. Het viel me op dat de man het nest bouwde. Na verloop van vijf weken verbleef de pop steeds in de nestkast. Wat was het een teleurstelling toen ik op een morgen bij het verversen van het badwater een blauwgroen ei, een écht spreekwast ei, op de grond vond.

Het ei gauw weer teruggelegd maar nog geen half uur later lag het weer op de grond; ik heb het toen maar weg genomen. Twee dagen later lag er weer een ei op de grond; hier zat een deukje in. Ik heb het toch maar teruggelegd alhoewel het nooit zou uitkomen. De dag daarop waren er twee eieren uitgegoot, ik ze weer teruggelegd, met het gevolg, ei in de bek en hopla weer op de grond.

Dit alles gebeurde in 1978. Hierna stopten zij met leggen. Het was toen begin juni, zodat ik nog hoop had voor dat jaar, maar echter tevergeefs. In het voorjaar van 1979 het nest uitgehaald en nieuw nestmateriaal gegeven. Hiervan bouwden ze in één week tijd weer een slordig nest. 't Was begin mei toen de pop steeds weer in het nest verdween, maar nog steeds geen eieren. Totdat er op 25 mei een ei op de grond lag en ik dacht daar begint het geknoel weer opnieuw. Bij verschillende mensen geïnformeerd wat hier de oorzaak

van kon zijn, maar niemand die mij uitsluitend kon geven. Het ei toch maar weer teruggelegd. Tot mijn grote teleurstelling lag het de volgende dag weer uit het blok. Bij het terugleggen van het ei lag er tot mijn verbazing nog één ei in, het andere ei er maar weer bijgelegd. Ik wachtte met spanning af, wat zouden ze met de eieren gaan doen?

Twee dagen al geen eieren op de grond. Bij nestcontrole bleken er nu al drie eieren in te liggen, dit was op 29 mei. Vanaf die datum ben ik gaan rekenen maar over de broedtijd liepen de meningen uiteen; 19 tot 22 dagen. Ik heb het dus maar op ± 22 dagen gehouden, dit temeer omdat de pop onrustig broedde en ik de man nooit op het nest heb gezien. Wel altijd boven op de kast en maar kwetteren als de pop eraf was om te baden of te eten en dan jagen om haar weer in het nest te krijgen.

Tussentijds weinig controle gehouden om ze geen aanleiding te geven het nest te verlaten. Op dinsdagmorgen 19 juni lag er een lege dop van een ei op de grond, zodat ik brandend van nieuwsgierigheid even het nest heb gecontroleerd en ja hoor, daar lag zowaar een jong, een echte kale spreekwast, in het nest. 's Middags alweer een lege dop en bij controle een tweede jong. Het derde ei was jammer genoeg ingedeukt en opgedroogd en ze hebben het er later ook uitgegoot.

Maar wat moest ik ze nu voeren. Ze aten praktisch geen fruit meer, wel erg graag meelwormen. Hiervoor een apart bakje neergezet met universeelvoer vermengd met meelwormen en maden. De maden lieten ze vooralsnog voor wat ze waren. Woensdag 's avonds dhr. Zehenphenning gebeld wat ik moest doen met levend voer, dit omdat ze alles, behalve de meelwormen lieten staan. Deze vertelde mij dat meelwormen bij veel gebruik zouden leiden tot vergiftiging. Een mengsel gemaakt van universeelvoer en druivensuiker en daarin maden laten kruipen. Ook zette ik een apart voerbakje neer met ± 5 meelwormen en 30 maden om te zien of ze ook maden zouden gaan willen voeren.

Het viel mij op dat de man het meeste

moeite had met iets anders dan meelwormen, maar als deze op waren ging de pop toch over op maden. Op 22 juni het nest gecontroleerd, jongen zijn nog kaal maar goed gegroeid. Ik verstrek ze nu al 5 bakjes voer per dag met veel maden, ze gebruiken weinig of geen fruit. Baden doen ze erg veel, en verder zijn ze de gehele dag druk met voeren. Dit doen ze tot \pm 8 uur 's avonds, daarna niet meer. Dus haal ik daarna het oude voer weg en zet om 11 uur 's avonds vers voer neer, want 's morgens voor dag en dauw waren ze al weer druk in de weer en bezig met het voeren van de jongen. Na een paar dagen wat meer universeel voer verstrekt en tevens hun gebruikelijke voedsel de 'Vette Korrel' waar ze gek op zijn. Ze eten dit namelijk liever dan universeelvoer.

Zaterdagmorgen 25 juni alles nog eens gecontroleerd, ze zijn goed gegroeid en moet ik ze al ringen, alhoewel er eentje nogal aan de kleine kant was. De ringen heb ik toen niet zwart gemaakt. Na het ringen heb ik ze een poosje geobserveerd en na een kwartiertje kwam de man uit het blok met één ring in z'n bek, die hij keurig op de

grond deponeerde. Dit was de ring van het kleinste jong. De volgende avond heb ik het opnieuw geringd, maar wel met een ring die ik zwart had gemaakt met oostindische inkt, deze hebben ze er niet meer afgehaald.

En nu maar wachten totdat ze in de veren zouden komen, iets dat wel langzaam gaat. Voeren doen de beide ouders, de pop iets feller dan de man. Jammer genoeg heb ik ze zelf niet uit kunnen zien vliegen omdat ik op 25 juni op vakantie was gegaan en mijn vogels aan de goede zorgen van Corrie, Gijs en Nico, mijn burens die ook vogelhouders zijn, had overgelaten. Een hele opgave voor hen, want deze vogels waren toch vreemd voor ze met al dat levend voedsel en 5 maal per dag voeren, maar ze hebben het graag gedaan.

Zaterdag 7 juli verliet het eerste jong het nest en op zondag 8 juli volgde nummer twee. 's Avonds gaan ze het nest weer in. Nu wordt ook weer iets meer fruit gebruikt. Toen ik op 18 juli terug kwam van vakantie vlogen ze al volop door de voliëre en waren ze al zo groot geworden dat je goed moest

kijken om ze nog van de ouders te kunnen onderscheiden. Ze begonnen toen juist een beetje zelf te eten, hoewel ze nog lang bij de ouders bededen om voedsel. Er was direct al te zien wat man en pop was, dit natuurlijk omdat voorbeelden aanwezig waren.

Tijdens het broeden viel mij op dat de pop deze gehele periode in de ru was, er waren alleen nog maar een paar slagpennen over terwijl de staart compleet weg was. Tijdens de groei van de jongen kwam de pop ook weer wat bij en groeiden haar veren weer aan. De jongen groeiden zo voorspoedig, dat ik ze op onze TT 2 aan de liefhebbers kon tonen. Aan belangstelling natuurlijk geen gebrek. Ik heb er zelfs één naar de Bondskampioenschappen in Breda kunnen sturen. Helaas was de staart nogal beschadigd zodat een groot aantal punten niet weggelegd was. Tot zover m'n ervaringen met de kweek van de Mandarijnspreeuw. Ik hoop hiermede bewezen te hebben dat geduid beloofd wordt en dat een goede buur meer waard is dan een verre vriend.

Tekst: G. van Bergen
Kleurenfoto's: G. van Bergen
w/wit foto's: C Scholtz/Cruijff,
A.F. Mollinger.

*1. Mozambiquesijs - *Serinus mozambicus*

De Geelbuikcini

In dit artikel wil ik u een lid voorstellen van de grote familie van de kanaries en mozambiquesijsen, namelijk de geelbuikcini. De Latijnse naam van deze ongeveer 14 cm grote vogel is *Serinus flaviventris*.

Zijn naaste verwanten, die allen behoren tot het geslacht *Serinus*, komen voor in Europa, Azië en Afrika. De meeste vertegenwoordigers van deze overwegend geelgroen of grijsbruin gestreepte zaadeters worden echter in Afrika aangetroffen.

In Europa kennen we onder anderen de Europese kanarie, *Serinus serinus*, welke zeer nauw verwant is aan de stamvader van onze kleur- en postuurkanaries namelijk de wilde kanarie, *Serinus canarius*, welke nu nog voor komt op de Azoren en de Canarische eilanden.

De roodvoorhoofdkanarie, *Serinus pusillus*, welke het enige lid van de *Serinus*-familie is die een gedeeltelijk

rode bevedering bezit, is een bewoner van oostelijk Klein Azië.

Het mozambiquesijsje, *Serinus mozambicus*, en de edelzanger *Serinus leucopygius*, behoren wel tot de bekendste soorten uit Afrika.

Iedere vogelliefhebber zal de twee laatstgenoemde zeker wel kennen maar hun andere naaste verwanten zijn veel minder bekend en waarschijnlijk komt dit omdat deze veel minder worden ingevoerd.

Het niet zo grote verspreidingsgebied en de meer verborgen levenswijze van diverse soorten in de tropische wouden van Afrika, waardoor de vangst van deze soorten nagenoeg niets opbrengt, zullen tezamen met het uitvoerverbod van deze vogels in Zuid Afrika wel de oorzaak van deze beperkte invoer zijn.

Toch worden er nog regelmatig verschillende soorten in de handel aangeboden. De benamingen die de han-

delaren aan deze vogels geven zijn meestal verkeerd en variëren van dubbele-, grote-, reuze- tot dikbek-mozambiquesijs. Het geheel is zeer zeker verwarrend en verschillende liefhebbers weten beslist niet welke soort ze nu precies bezitten. Om nu in deze chaos van benamingen enige klaarheid te brengen, zou het prettig zijn als de hele *Serinus*-familie eens uitgebreid met al zijn soorten en ondersoorten, liefst nog verduidelijkt met foto's, in *Onze Vogels* gepubliceerd worden. Als dan daarnaast de keurmeesters de moeite zouden willen nemen om de diverse soorten die op de tentoonstellingen worden ingezonden ook als soort te onderkennen en deze met de juiste benaming op het keurbriefje vermelden, dan weet de liefhebber wat hij precies voor vogels heeft en kan dan een volgende keer met de juiste naam deze inschrijven.

De kweker en inzender van prachtvinken of parkieten zouden ook vreemd opkijken en er waarschijnlijk geen genoegen mee nemen als al hun vogels onder één noemer, bijvoorbeeld grasvinken of rosella's, gekeurd zouden worden. Toch doet deze situatie zich regelmatig met verschillende serinussoorten voor. Herhaaldelijk kunnen we op diverse tentoonstellingen zien dat bijvoorbeeld een groep bastaarden van mozambiquesijs maal kanarie blijkt te zijn samengesteld uit zeer uiteenlopende vogels welke afstammen van totaal verschillende soorten. En wanneer zelfs op de Bondsshow in Breda een groep vogels die in de catalogus staan vermeld als geelstuitedelzangers en dus ook als zodanig zijn ingeschreven, in werkelijkheid blijkt te bestaan uit enkele Zwartkeededelzangers, *Serinus atrogularis*, en Reichenow edelzangers, *Serinus reichenowi*. Als dit dan bijna niemand opvalt dan mogen we toch wel stellen dat er aan een juiste voorlichting wel het een en ander gedaan moet worden.

De kleuren van deze vogelsoorten mogen dan minder spektakulair zijn en de onderlinge verschillen tussen de soorten niet zo groot, toch hebben ze recht op een eigen naam en het recht om als soort herkend te worden.

Voor we nu met het kweekverslag van de geelbuikcini beginnen, zullen we eerst proberen duidelijk te maken om welke vogels het precies gaat en in het kort de naaste familieleden bespreken die we vrij regelmatig bij de liefhebbers en handelaren kunnen aantreffen. De namen die we gebruiken zullen, in navolging tot hetgeen is vermeld in het artikel over de Bruine cini, *Serinus tristriatus*, zie 'Onze Vogels' 1978, pagina 77, met uitzondering van de reeds heel lang ingeburgerde namen zoals Edelzanger en Mozambiquesijs, voor de andere Afrikaanse serinussoorten de naam Cini gebruiken.

Mozambiquesijs, *Serinus mozambicus*

Lengte 10 tot 12 cm. Hiervan zijn diverse ondersoorten bekend o.a. s. m. granti, s. m. vansoni, s. m. burbati,

s. m. tando, s. m. somaliyoe, s. m. pseudobarbatus.

Al deze soorten kunnen kleine verschillen vertonen in grootte en belangrijk donkerder of lichter van kleur zijn dan de nominaatvorm.

De poppen zijn doffer van kleur en bezitten een zogenaamde halsketting in de vorm van een rij donkere stippen onder de keel. Deze halsketting kan bij enkele ondersoorten dubbel aanwezig zijn terwijl deze bij anderen weer geheel kan ontbreken. Bij laatstbedoelde soorten zijn de geslachten minder goed te onderkennen. De ondersoorten die iets groter zijn dan de nominaatvorm worden ook wel te koop aangeboden onder namen als Dubbele- of Grote Mozambiquesijs.

Witbuikcini, *Serinus dorsostriata*.

Lengte 13 tot 14 cm. De volgende ondersoorten zijn bekend: s. d. maculicollis, s. d. tarnensis en s. d. harterti. Deze vogels zijn allen aan de onderzijde min of meer wit van buit tot staart. De pop bezit minder geel dan de man en is op de borst meer gestreept. De witbuikcini's worden vaak te koop aangeboden onder de naam Witbuikmozambique of Grote mozambiquesijs.

Zwavelgele dikbekcini, *Serinus sulphurata*

Lengte 16 tot 17 cm. De ondersoorten zijn s.s. wilsoni en s.s. sharpei. Zoals uit de naam al blijkt bezitten deze vogels een behoorlijk zware snavel. De mannen en poppen zijn beide

gelijk zodat het samenstellen van een broedpaar niet eenvoudig is en met zorg en veelvuldige observatie zal moeten geschieden. Deze vogelsoort noemt men ook wel reuzenmozambiquesijs, dikbekmozambiquesijs of brimstone mozambiquesijs.

Geelbuikcini, *Serinus flaviventris*.

Lengte 14 tot 16 cm. Ondersoorten zijn s.f. quillarmodi, s.f. marshalli, s. damarensis en s.f. quiltoni.

Bij deze soort zijn man en pop verschillend van kleur. Het lijken zelf wel twee verschillende soorten. De man is fel groen met geel terwijl de pop grijsgestreept is en alleen een gele stuit heeft.

Het samenstellen van een broedpaar levert bij deze soort geen problemen op. In hun land van herkomst, het zuidwestelijk deel van Afrika, houden ze zich op in open bosland en mees al in de nabijheid van water. Zij worden in kleine groepjes zelfs waargenomen op het strand en op de rotse in zee. Ze voeden zich met zaad en termieten. Hun nest bouwen ze in lage struiken en bomen. De nest-hoogte varieert van 30 cm tot 3 meter. In de Zuidwest Kaap broeden ze van juni tot november.

In het najaar van 1977 kwam ik in het bezit van een koppel geelbuikcini's. De vogels bleken te behoren tot de ondersoort S.f. marshalli. Ze werden ondergebracht in een ruime broedkooi waarvan de afmetingen 90 x 60 x 50 cm waren. Als voedsel kregen ze een kanariezaadmengsel aangevuld met wat extra negerzaad, slazaad en hennep. Regelmatig werd eivoer en groen verstrekt. Het groenvoer werd goed opgenomen en van het eivoer weinig of niets. Begin maart werden de kooien voorzien van broedbakjes waarin zich touwnestjes bevonden. Als nestmateriaal werd uitgeploze touw, paardehaar en mos verstrekt.

De pop sleepte wel met het nestmateriaal maar kwam toch niet tot het bouwen van een nest. Toch werd na een week in een broedbakje dat aan de voorzijde van de kooi was bevestigd, een eitje aangetroffen. In totaal werden er drie gelegd. Omdat de pop geen nest had gemaakt en d

De Geelbuikcini

eitjes gewoon in het touwnestje had gelegd en ik bovendien niet wist of zij wel zou gaan broeden, heb ik de drie eitjes weggenomen en onder een kanariepop gelegd. Van deze eitjes bleken er twee bevrucht te zijn en tegelijk met de eitjes van het kanariepopje zelf, kwamen ze uit.

De kanariepop voerde uitstekend zodat én de kanaries én de geelbuikcini's voorspoedig opgroeiden. Inmiddels had de pop geelbuikcini, ook nu weer zonder zelf iets aan nestbouw te hebben gedaan, vier eitjes in het touwnestje gelegd. Deze groen/witte eitjes kwamen, nadat het popje 13 dagen had gebroed, allemaal uit. Met een kanarieopkvoerverwaarde wat gekiemde zaden werden gemengd en daarnaast zoveel mogelijk onkruidzaden, groeiden de jongen voorspoedig. De man geelbuikcini voerde de pop op haar nest en op haar beurt gaf zij het voedsel door aan haar jongen. Na 16 dagen verlieten de jongen het nest en op diezelfde dag legde de pop al weer een ei. Het derde broedsel werd eveneens vier eieren groot. Doordat de jongen, die nu hoofdzakelijk door de man werden gevoerd, herhaaldelijk bij het popje in het nest kwamen, kwam er van dat derde broedsel niets terecht. Ik greep niet in omdat ik vond dat de jongen nog niet zelfstandig genoeg waren en ik tevens het popje wat wilde sparen.

Na 14 dagen werd het nestje met de inmiddels totaal bevuilde eitjes verwijderd. Drie weken nadat de jonge geelbuikcini's het nest hadden verlaten, waren ze volledig uitgegroeid en in prima conditie.

Daar de pop inmiddels met veertjes en nestmateriaal begon te slepen, besloot ik om de jongen apart te zetten. Hun conditie, die aanvankelijk zo goed leek, verslechterde zienderogen en na 14 dagen had ik nog slechts twee jongen over.

Door het popje waren inmiddels voor de vierde maal eitjes gelegd, drie stuks. Deze bleken wat later onbevrucht te zijn en vermoedelijk omdat inmiddels de man in de rul was.

De jonge geelbuikcini's van de eerste ronde, die door het kanariepopje waren grootgebracht, kregen moeilijk-

heden toen het kanariepopje aan een volgende ronde begon en daardoor die jongen niet meer voerde. Na een week waren ze dood. Er restte mij dus nog slechts twee jongen. Na enige tijd werden deze bij de jonge kanaries in een vluchtje geplaatst. Hun verkleed dat toen ze uitvlogen bijna gelijk was aan dat van hun moeder, veranderde geleidelijk en steeds meer gele plekken gingen zich vertonen. Hierdoor wist ik dat beide jongen van het mannelijke geslacht waren. Van deze twee jongen is er een, toen deze overigens al helemaal op kleur was, dood gegaan.

Resumerend de resultaten van mijn eerste kweekseizoen met de geelbuikcini's: In vier broedsels totaal 14 eitjes. Hiervan waren er 10 bevrucht. Zes eitjes kwamen uit en 6 jongen verlieten het nest. Van deze 6 jongen gingen er 4 dood tussen de 7e en 10e week van hun bestaan en een op een leeftijd van ongeveer 3 maanden. Alles bij elkaar niet zo'n best resultaat.

Daar de toestand van de jongen pas merkbaar verslechterde toen ze van hun ouders gescheiden waren en dus niet meer gevoerd of bijgevoerd werden, vermoedde ik dat dat de reden van het slechte resultaat was.

Het volgende kweekseizoen zou dit uit kunnen wijzen.

Als voorbereiding op dat volgende seizoen, werden de geelbuikcini's direct na de ruiperiode, ongeveer september, in een buitenvlucht ondergebracht. Deze buitenvlucht was gebouwd met de achterzijde en met één zijkant tegen een bestaande schutting. Van boven was die vlucht afgedekt met p.v.c. golfplaatjes. De afmetingen waren 3 m x 1.80 m x 1.80 m. De beplanting bestond uit vlier terwijl de schutting aan de achterzijde van de vlucht was begroeid met klimop. Naast de cini's werd de vlucht tevens bewoond door een zwartkopsijs man met twee poppen en nog een Europese sijs pop. De gehele winter brachten de vogels in de buitenvlucht, welke niet van een nachtverblijf was voorzien, door en zonder mankeren. In het voorjaar werden tegen de achterzijde en in de hoeken diverse bos-

sen heide opgehangen. De vogels verkeerden in een uitstekende conditie getuige het voortdurend gezang door de mannen. Eind maart begon het popje een nest te maken in een bos heide op een hoogte van ongeveer 1.70 m. Als nestmateriaal werd gedroogd gras, mos en sharpie gebruikt. Het grove materiaal diende als basis en met fijnere materialen werd het nestje afgewerkt. Na een week, het nestje was toen al enkele dagen klaar, werd het eerste bruingevlekte groen/wit gekleurde eitje gelegd.

Enkele dagen nadien bleek bij controle dat het legsel bestond uit vier eitjes welke door het popje goed en vast werden bebroed. De taak van de man, die zich bij de nestbouw geheel afzijdig had gehouden, bestond uit het

voeren van het popje op het nest. Na 12 dagen broeden, geteld vanaf de dag dat het vierde eitje werd gelegd, kwamen twee eitjes uit. Van de andere twee, welke ook bevrucht waren, kwam er de dag daarna nog één uit. In totaal dus drie jongen welke allen met een lichtgrijze dons waren bedekt.

Het voedsel bestond uit het eerdergenoemde zaadmengsel met een opfokvoer dat was samengesteld uit

een deel kanarieopfok, een deel Claus (zwart), een deel diepvries mierenpoppen, een deel geknipte meelwormen en een deel gemengde gekiemde zaden. Alles werd goed dooelkaar gemengd en éénmaal per dag vers gegeven in een zodanige hoeveelheid dat de volgende dag nagevoel alles op was. Als extra werd nog een klein bakje Pinky meelmaden verstrekt. De pinky's en de meelwormer werden het eerst opgenomen, daarna de mierenpoppen, het gekiemde zaad en tenslotte pas en dan nog in beperkter mate, het eivoer. Ook werd dagelijks verse onkruiden, voor zover ze dan voorradig waren, gegeven.

De pop voerde uitstekend en de jongen groeiden voorspoedig op. Na 6 dagen zijn ze geringsd met een zwart

Witbuikcini - serinus dorsostriata

Zwavelgele dikbekcini - serinus sulphurathe

De Geelbuikcini

gemaakte 2.9 mm ring. Tot de tiende dag werd het nestje door het popje zuiver gehouden en daarna deponeerden de jongen hun ontlasting op de rand van het nest. Na veertien dagen, de jongen waren nog niet uitgevlogen, begon het popje in een andere hoek van de volière een nieuw nest te bouwen. Twee dagen later vlogen de jongen uit en deze werden van toen af in hoofdzaak door de man gevoerd. Het popje ging door met haar nestbouw, eieren leggen en broeden. In totaal werd door de pop vier maal gebroed met als resultaat 12 jonge peelsbuikcini's. Alle jongen bleven bij de oudervogels in de vlucht. De man vooral had het er erg druk mee. Toen de jongen van de vierde ronde waren uitgevlogen en door hem werden ge-

voerd, kwamen ook de jongen uit de vroegere broedsels, zelfs nog die van het eerste, regelmatig om voedsel bedelen. Soms was hij bedolven onder de bedelende jongen. De jeugdruï duurde ongeveer drie maanden. Tijdens de jeugdruï is er een van de jongen doodgegaan.

Resumerend de resultaten van het tweede kweekseizoen met de geelbuikcini's; In vier rondes in totaal 14 eitjes en hieruit werden 12 jongen geboren. Een van de jongen overleed tijdens de jeugdruï; eindresultaat 11 jongen zijnde 9 mannen en 2 poppen. Stellen we deze resultaten tegenover die van het eerste kweekseizoen, dan zouden er mogelijk drie oorzaken aanwijsbaar kunnen zijn voor dit suc-

ces. 1) De ruimere huisvesting, 2) het verstrekken van levend voer, 3) de gelegenheid van een zeer lange nazorg door in hoofdzaak de man.

De aspirant kweker van deze vogelsoort zou ik er nog op willen wijzen dat het niet mogelijk is om met meerdere koppels in één vlucht te kweken. Tijdens het broedseizoen zullen de kweekparen beslist geen volwassen soortgenoten in hun nabijheid dulden.

Litt.: Onze Vogels
Birds of South Africa, Roberts
Birds of Southern Africa,
Prozesky

Geelbuikcini - *Serinus flaviventris flaviventris*

Geelbuikcini - *Serinus flaviventris marshalli*

Erelijst toegekende NBvB-oorkonden ter bevestiging van een behaald zeldzaam kweekresultaat

Lories

Eos bornea, Rode lorie (79) **F. Beswerda**, Delfzijl
Eos reticulata, Blauwgestrepte lorie (77) **B. v. Eekeres**, Edam
Eos squamata, Capuzen lorie (79) **W.F. Roos**, Vessen
Pseudos fuscata, Dusky lorie (80) **F. Beswerda**, Delfzijl
Trichoglossus goldiei, Viooltjes-lorie (80) **F. Beswerda**, Delfzijl
Trichoglossus haematodis capistratus, Bloedvleklorie (80) **Th. Cramer**, Leeuwarden
Trichoglossus haematodis haematodis, Groennek lorie, **Th. v.d. Heuvel**, Heeswijk-Dinther
Trichoglossus haematodis moluccanus, Lorie v.d. Blauwe Bergen (80) **Spenkelink**, Soesterberg
Trichoglossus haematodis mitchelli, Mitchell's lorie (80) **F. Beswerda**, Delfzijl
Trichoglossus ornatus, Ornaat lorie (80) **Spenkelink**, Soesterberg

Dwergpapegaaitjes, Hangparkietjes etc

Agapornis taranta (77) **K.A. Veen**, Sappemeer
Loriculus philippensis, Philippijnse hangparkiet (79) **Spenkelink**, Soesterberg

Overige parkietachtigen

Aratinga auricapilla, Golden cappedparkiet (80) **Th. de Graaf**, Luttelgeest
Aratinga holochlora rubritorquis, Roodborst aratinga (79) **Spenkelink**, Soesterberg
Aratinga pertinax chrysophrys, Maisparkiet (79) **A. v.d. Cingel**, Espel
Aratinga solstitialis, Zonparkiet (78) **Th. de Graaf**, Luttelgeest
Cyanoliseus patagonus, Patagonische rotsparkiet (79) **A. van Seggelen**, Oud Ade
Enicognatus ferruginae ferruginae, Magelhaenparkiet (80) **Spenkelink**, Soesterberg
Poicephalus senegalus, Bont boertje (80), **W. Dijkslag**, Purmerend
Psittacula alexandri, Rozeborst baardparkiet (79) **J. Dekkers**, Rijsbergen

Psittacula roseata, Rozekop parkiet (79) **Spenkelink**, Soesterberg
Pyrrhura cruentata (79) **Spenkelink**, Soesterberg
Pyrrhura frontalis kriegli (79) **Spenkelink**, Soesterberg
Pyrrhura melanura berlepschi (79) **Spenkelink**, Soesterberg
Pyrrhura melanura chapmani (79) **Spenkelink**, Soesterberg
Pyrrhura molinae (80) **Spenkelink**, Soesterberg
Pyrrhura picta (79) **Spenkelink**, Soesterberg

Vruchten- en insectenetende vogels

Tangara's

Tachyphonus rufus, Weduwetangara (77) **J. Gijbels**, Tilburg en **P.J. v. Damme**, Middelburg
Tangara mexicana, Turquoise tangara (78) **F. v. Broek**, Tilburg
Thraupis virens, Blauwgrijze tangara (79) **K. Voswijk**, Amsterdam

Timali's, nachtegalen etc.

Heterophasia capistrata capistrata, Zwartkoptimali (80) **J. de La Vienne**, Middelburg
Minla cyanouroptera, Blauwvleugel nachtegaal (78) **P. v. Damme**, Middelburg

Spreeuwen, maina's, lijsters, gaaien etc.

Acridotheres cristatellus, Kuifmaina (79) **C. van Zuilkom**, Philippine
Acridotheres cristatellus, Zwartkuifmaina (80) **Th. Rijken**, Philippine
Acridotheres cristatellus, Java Kuifmaina (80) **P. Visser**, Wijnjewoude
Acridotheres tristis, Herdermaina (80) **H.T. Kleijn**, Leerdam
Copsychus malabaricus, Scharalijster (77) **L. Nowee**, Den Haag
Garrulax leucolophus, Witkuifgaai (78) **C. van Zuilkom**, Philippine
Lamprolornis purpureus purpureus, Purper glans spreeuw, (80) **A. Wevers**, Haaksbergen
Leucopsar rotschildi, Balispreeuw (79) **P.J. van Damme**, Middelburg

Spreo superbus, Driekleurglansspreeuw (78) **L. van Santen**, Naaldwijk en **G.M. v. Schaik**, R'dam
Sturnus contra jalla, Jallaspreeuw (80) **J. Valk**, Joure
Sturnus erythropygius andamanensis, Andamenspreeuw (80) **J. van Dijk**, Vroomshoop
Sturnus malabaricus, Grijskopspreeuw (80) **D.J. Rooze**, Lepelstraat
Sturnus pagodarum, Pagodespreeuw (79) **H. van Rijn**, Haaksbergen
Sturnus sinensis, Mandarijnspreeuw (80) **C. Eindhoven**, Vinkeveen

Overige vruchten- en insectenetende soorten

Bombycilla cedrorum, Mexicaanse pestvogel (80) **Ottema**, Drunen
Laterallus leucopyrrhus, Witborstral (77) **M. Hagenaars**, Geldermalsen
Pycnonotus jocosus emeria, Roodoorbuulbuul (77) **J.A. Beekmans**, Gemert
Sarcops calvus, Philippijnse kaalkopkraal (78) **S. van 't Hart**, Rotterdam

Tropische duiven

Caloenas nicobarica, Nicobaren- of manenduif (80) **M.P. Verhoeven**, Mierlo
Callicolumba rufigula, Goudborstduif (79) **M.P. Verhoeven**, Mierlo
Macropygia amboinensis, Koekoeksduif (80) **M.P. Verhoeven**, Mierlo

Overige exotische vogelsoorten

Alario alario, Alariovink (80) **J. van Zundert**, Fijnaart
Brachospina capensis, Chingologors (80) **G. van Rhenen**, IJsselstein

Diuca diuca, Diucavink (80) **J. v.d. Heuvel**, Gouda
Emberiza flaviventris, Geelbuikortolaan (77) **P. Persoon**, Poeldijk
Erythrura prasina, Indische nonpareil (80) **W. Klerks**, Elshout
Estrilda melanotis, Dufresne astrilde (80) **P.G. Kraan**, Hazerswoude
Estrilda nonnula, Nonastrilde (79) **T.P. Goossen**, Zelhem
Fringillaria tahapisi, Zevenstrepengors (77) **B. Kok**, Uift
Petronia superciliaris, Keelvlak rotsmus (79) **J. Wiersma**, Berg en Dal
Poospiza nigrorufa, Bruinborst Warbler(gors)vink (79) **J. Penders**, Hoensbroek
Quelea quelea, Zwartmasker roodbekwever (80) **P. Kars**, Stiens
Quelea quelea aethiopica, Zwartmasker roodbekwever (80) **L. Schlee**, Dordrecht
Rhodopechys obsoleta, Vale woestijnvink (79) **W.F. van Wel**, Bostel
Spermophaga haematina, Roodborst zaadkraker (78) **J. Wigmore**, Bladel
Vidua fischeri, Fischer's weduwevogel (80) **J. Wigmore**, Bladel

Zoals velen van u ongetwijfeld weten, wordt de NBVV-Oorkonde ter bevestiging van een bijzonder of uniek kweekresultaat alleen maar afgegeven, als de vogelsoort voor de eerste maal als eigen kweek — dus voorzien van een vaste voeding — op de Bondskampioen wordt ingezonden. Geen oorkonde wordt verleend indien het bastaarden of mutanten betreft.

Indien u het zojuist afgelopen kweekseizoen iets bijzonders heeft gekweekt, zendt dan in en... laat het ook eens aan uw redactie weten. Wellicht kunnen we dan gezamenlijk weer tot een interessant artikel komen.

Noteer nu al in uw agenda!

VOGEL '81

met meer dan 7000 vogels in honderden soorten.
De GROOTSTE VOGELSHOW van Nederland.
Van 8 t/m 11 januari 1981
in HET TURFSCHIP te BREDA.

EEN GEVLEUGELD EVENEMENT

Geopend:

Donderdag 8/1 van 13-22 uur
Vrijdag 9/1 van 10-22 uur
Zaterdag 10/1 van 10-19 uur
Zondag 11/1 van 10-17 uur

Toegangsprijzen:

Volwassenen f5,—
Kinderen tot 12 jaar f2,50
en bejaarden f1,—

Over bloemen en planten

Bloemenbureau Holland

Tekst: Julia Voskuil

Stekken geblazen, niet alleen 'geraniums'

Bij veel (kamer)planten is stekken een van de beste én gemakkelijkste manieren om planten te vernieuwen. Juist als planten weelderig groeien – denk bijvoorbeeld aan Begonia's, citroengeranium en diverse hangplanten – is het tijd om er wat stek van te snijden. Want dikwijls gaan ze in eens achteruit en dán zijn we maar wat blij als we een jonge, nieuwe plant, vól groeikracht 'achter de hand hebben'. Zolang planten volop in de groei zijn maken ze gemakkelijk wortels. Niettemin is het zinvol bij het stekken netjes te werk te gaan: hoe sneller beworteling plaats heeft, hoe kleiner de kans op schimmelaantasting e.d.

1. Er zijn heel veel leuke 'geraniums' en ze laten zich allemaal goed stekken

'Geraniums' moeten koel overwinteren

Vorig jaar werd in Het Glazen Huis in het Amstelpark te Amsterdam een tentoonstelling gehouden door de Ned. Pelargonium en Geranium Vereniging en de meeste bezoekers stonden verbaasd van het grote aantal verschillende groei- en bloeivormen. Er waren bewortelde stekjes te koop en daarvan zijn er vele honderden verkocht. Stekken is niet moeilijk en de meeste 'geraniums' groeien zo weelderig dat een beetje kortwieken nauwelijks te zien is. Als beste stekmaand geldt augustus, maar... u moet u wel realiseren dat al die planten koel moeten kunnen overwinteren. Is daar geen ruimte voor (garage, schuurtje, koele kamer o.i.d.) dan zit u met die moeiteloos bewortelde planten behoorlijk 'in de maag'. In mijn vorstvrije hobbykastje hebben ze de winter goed overleefd. Weinig problemen met 'beestjes' zoals de witte vlieg, die in Fuchsia's aanzienlijk

meer voorkomen. In noodgevallen gebruik ik de Aglukon spuitbus en herhaal de behandeling na 10 dagen (nieuwe generatie insecten), bij voorkeur bij het begin van een aantasting. (Spuit altijd buiten en in de hobbykas 's avonds).

Stek snijden en bewortelen

In augustus zijn de toppen net voldoende houtig om goed te bewortelen. De groei wordt al weer wat minder, ten gevolge van de kortere dagen. Om te stekken snijden we niet te grote stukken af, voldoende is een groeitop met nog jong blad en een stuk of 3 à 4 knopen (verdikking in de stengel).

De bladeren die bij die knopen groeien snijden we weg, evenals een okselscheut of bloemknop en het vliezige velletje halen we ook weg, dat kan alleen maar gaan schimmelen. De stekwond – direkt onder zo'n knoop recht afgesneden – laten we

2. Ook hangende geraniums kunnen worden gestekt en overgehouden, dat laatste moet absoluut koel gebeuren.

ven drogen. Daarna gaat de stek direct in een grondmengsel met flink wat zand. Het gebruik van stekpotjes kan de wortelvorming nog versnellen. In dat geval prikken we met een potlood een gaatje voor en laten de stek daar in glijden, aandrukken... klaar. Voor de meeste stekken is het gunstig als ze in een afgesloten ruimte staan, zodat de luchtvochtigheid hoog is (ze verdampen dan weinig). Een boterhamzakje over een potje heeft hetzelfde effect als een minikastje. Een wat luxere stekhulp is een kasje met regelbare bodemverwarming, die van meer waarde is dan de luchttemperatuur. De afgebeelde Propatray kan ook in een koude omgeving worden gebruikt, want de bodemtemperatuur is instelbaar. In de huiskamer kan het ook, eventueel boven de verwarming (uit de zon, in het licht).

Toppen, overhouden

Zodra de stekjes zichtbaar aan de groei gaan zijn er wortels. Komen er flink wat uit het potgat (gebruik de kleinste potjes), dan is verpotten nodig. Een keer toppen geeft een bossiger groeiwijze (topjes wéér stekken). Hou de planten vanaf november droger en koeler. De oudere planten kunt u gerust weggooien, de jonge hebben veel meer groeikracht.

Bloemencorso'tijd!

Gaat u ook kijken?

16 aug. 28e corso Leersum
 23 aug. 24e corso Eelde
 29, 30 Winterswijk
 6 sept. Aalsmeer (5 en 7 sept. tentoonstelling corso)
 7 sept. Zundert
 13 sept. Frederiksoord
 14 sept. Valkenswaard
 14 sept. Lichtenvoorde
 28 sept. Winkel

Onkruiden

Glad Walstro (Galium mollugo)

Deze plant is precies net eender als een koebeest. Hij houdt erg veel van een grazige plaatsje waar hij dan ook welig tiert. De lange stengels kunnen dan wel een meter lang worden. Ook op andere plaatsen kunnen we ze vinden maar het hangt helemaal van de bodem af, hoe uitbundig deze planten groeien. Hoe beter de groeiplaats is, hoe meer witte bloemen er zich op de toch al rijkbloeiende pluimen zullen vertonen. De vruchten zijn een beetje wrattig.

We kunnen het gladwalstro heel gemakkelijk herkennen. Het heeft veel

weg van het Lieve Vrouwe bedstro. Maar daar heeft het verder totaal geen overeenstemming mee. Dat is wel het geval met een soortgenoot, het echte Walstro. Verwarring tussen beide soorten lijkt me echter uitgesloten want de laatste bloeit met gele bloemen.

De naam Galium is afgeleid van het Griekse gala, wat melk betekent. Molluga komt van mollis, wat in zacht, of wel: niet hard, vertaald dient te worden. 't Is maar dat u het weet!

P.J. de Penning

Heeft u inmiddels deze prachtige NBvV-kalender 1981 al besteld?

Laat er geen gras over groeien en doet het nu. Iedere dag van het nieuwe jaar heeft u er plezier van.

Vastgestelde verkoopprijs slechts f 5,50.

Verkrijgbaar bij uw afdeling of rechtstreeks van het bondsbureau. Voor afdelingen is de inkoopprijs bij 10 of meer exemplaren slechts f 3,75 per stuk.

Bestellen door overmaking van het verschuldigde bedrag op giro 1148324 t.n.v. NBvV te Bergen op Zoom. Per omgaand ontvangt u het bestelde franco huis.

Grasparkieten allerlei: De Regenb

door H.W.J. v.d. Linden

De oudere grasparkietenkwekers onder u zullen zich deze juweeltjes nog wel herinneren; voor hen die deze kleurslag niet kennen volgt hier eerst een kleurbeschrijving van de mooiste regenboogvariëteit en wel van de violet-regenboog.

Het masker, de achterkop en de nek tot aan de lijn horizontaal met de vleugeltoppen geel. Diep violette wangvlekken, de keelstippen grijsachtig wit. De lichaamskleur violet waarbij de gele maskerkleur wat doorloopt in de borstbevedering. Nagenoeg witte vleugeldekveertjes op een violette ondergrond. Over het geheel van de vleugels ligt een zacht geel waas. Veelkleurige grote staartpennen die aan de basis blauwgroen zijn geleidelijk overgaand naar geel-bruinachtig met een blauwe glans. Groenachtige blauwe secundaire staartpennen.

Toen de kleurkweek in Nederland nog hoogtij vierde werd de regenboog regelmatig gekweekt maar met de opkomst van de postuurkweek raakten ze praktisch in het vergeetboek. Helaas is het thans zó dat de weinige vogels die onder deze benaming op de wedstrijden worden ingeschreven meestal niet eens echte regenbogen zijn. De kwaliteit van de enkeling die qua kleurkenmerken nog wel aanspraak op de benaming regenboog kan maken varieert van zeer matig tot bar slecht. Toch moet het mogelijk zijn deze mooie kleurslag met behulp van het thans in Nederland aanwezige kweekmateriaal op een behoorlijk wedstrijdniveau te brengen.

De regenboogvariëteiten zijn niet zoals U misschien zult denken, ont-

staan door een aparte mutatie maar zijn het resultaat van een combinatie van 4 of 5 verschillende kleurslagen. Om op de wedstrijden als regenboog gekeurd te kunnen worden moet de parkiet de volgende 4 kleurkenmerken vertonen.

1. de blauwfactor
2. de witvleugelfactor
3. de opalinefactor
4. de geelmaskerfactor

Met deze opsomming van kleurkenmerken zijn we er echter allerminst. Zeer belangrijk is namelijk dat tussen deze in een vogel verenigde kenmerken een zo groot mogelijke contrastwerking bestaat. De hoogste graad van contrastwerking tussen lichaams- en vleugelkleur wordt be-

reikt als aan de 4 genoemde kleurfactoren tevens de violetfactor wordt toegevoegd. Bovendien is violet de complementaire kleur van geel, zodat ook tussen masker en lichaamskleur een maximaal effect wordt bereikt. Daar het kleurcontrast bij de beoordeling van de regenboog zo'n belangrijke plaats inneemt heeft het geen zin mauve en Austr. grijze regenbogen te kweken. In wat mindere mate geldt dit ook voor de hemelsblauwe regenboog omdat het contrast lichtgetinte vleugels- hemelsblauwe lichaamskleur ook niet optimaal is.

Wilt u met de regenboogkweek werkelijk iets bereiken beperkt u zich dan tot de kweek van violet- en kobaltregenbogen.

Alvorens de kweekwijze van deze variëteiten met u te bespreken geef ik u nu eerst even de formule van de violetregenboog.

Voor de man is deze:

$$\frac{b^{v^2}D + v + c m + x^{op}}{b^{v^2}D \quad V \quad c m + x^{op}}$$

of

$$\frac{b^{v^2}D + v \quad c m + x^{op}}{b^{v^2}D \quad V \quad c m + x^{op}}$$

en voor de pop:

$$\frac{b^{v^2}D + v + c m + x^{op}}{b^{v^2}D \quad V \quad c m + y}$$

of

$$\frac{b^{v^2}D + v \quad c m + x^{op}}{b^{v^2}D \quad V \quad c m + y}$$

G.J. van Gelder bv. Zaandam Holland

VOGELZADEN

130 jaar ervaring in vogelzaden

tel.: 075 - 166951

Uitsluitend verkrijgbaar in de dierenspecialzaak

U ziet, in de formule staat geen enkele factor die we nog niet kennen. Bij de regenboogkweek gaat het er dus om al deze factoren in één vogel te verenigen.

Het grootste probleem zal zijn geschikte witvleugels te vinden. Let er bij de aankoop van witvleugels op dat de lichaamskleur diep is en de vleugeltekening slechts minimaal. Het ornaat van de witvleugels blijft nog er achter in vergelijking met die van een normale grasparkiet maar er zijn wel witvleugels van een redelijk goed type.

Voor het opbouwen van een stam regenbogen starten we het beste met de volgende kweekvogels.

- 1. 2 kobalt witvleugel poppen
- 2. 2 hemelsblauwe geelmasker mutant 2 mannen
- 3. 1 violet opaline man
- 4. 1 mauve opaline pop
- 5. 1 hemelsblauwe opaline pop

Het eerste jaar stellen we de volgende paren samen waarbij ik uitga van enkelfactorig geelmasker en enkelactorig violet.

Paar A: hemelsblauw opaline x kobalt witvleugel
verwachtingen:
mannen

- 25% hemelsblauw/witvleugel en opaline
- 25% kobalt/witvleugel en opaline poppen
- 25% hemelsblauw opaline/witvleugel
- 25% kobalt opaline/witvleugel

Paar B: hemelsblauw geelmasker x kobalt witvleugel
verwachtingen:

- 25% hemelsblauw geelmasker/witvleugel
- 25% kobalt geelmasker/witvleugel
- 25% hemelsblauw/witvleugel
- 25% kobalt/witvleugel

Paar C: hemelsblauw geelmasker x hemelsblauw opaline
verwachtingen:

- mannen
- 25% hemelsblauw geelmasker/opaline
- 25% hemelsblauw/opaline
- poppen
- 25% hemelsblauw geelmasker
- 25% hemelsblauw

Paar D: violet opaline x mauve opaline
verwachtingen:

- mannen
- 12½% kobalt opaline
- 12½% violet opaline
- 12½% mauve opaline
- 12½% mauve, violetfactorig, opaline
- poppen
- 12½% kobalt opaline
- 12½% violet opaline
- 12½% mauve opaline
- 12½% mauve, violetfactorig, opaline

Na dit eerste kweekseizoen gaan we selecteren. Alleen de besten houden we aan de overigen ruimen we op. Het tweede jaar paren we de jongen van paar A met die van paar B met elkaar. We beginnen met:

Paar E: kobalt/witvleugel en opaline x hemelsblauw geelmasker/witvleugel en/of

Paar F: hemelsblauw/witvleugel en opaline x kobalt geelmasker/witvleugel.

Uit deze paringen kunt u de eerste hemelsblauwe- en kobalt regenbogen al verwachten. Deze regenbogen zijn poppen. Verder krijgen we uit deze paringen 25% witvleugels en 50% split voor witvleugel. De helft van de jongen bezitten de geelmaskerfactor. Een nadeel van deze paring is dat we aan de mannen niet kunnen zien welke split voor opaline zijn.

Van de lichaamskleur van deze regenboogpoppen moet u zich echter nog maar geen al te grote voorstelling maken. Dat komt in hoofdzaak omdat de geelmasker mutant 2 slechts enkelfactorig in deze vogels aanwezig is. Bij deze factor is de carotenoïdeverdringing niet erg groot zodat de lichaamskleur van de hemelsblauwe regenbogen meer zee-groen is. Bij de kobalt regenbogen stoort dit iets minder doch mooi is anders. Zoals u ook al in de formules heeft kunnen zien moeten we regenbogen kweken die de geelmaskerfactor dubbel bezitten zodat de carotenoïde verdringing iets sterker wordt en de aanwezigheid van het gele carotenoïde zich beperkt tot het masker, het bovengedeelte van de borstbevedering en de staartpenen.

We dienen onze kweek dus zodanig op te zetten dat we voor de volgende jaren steeds kunnen beschikken over vogels waaruit we regenbogen kunnen kweken met de dubbele geelmasker factor.

CéDé

eivoeders

De Zwartborstgors (*Spiza americana*)

Fr: *Le Dickcissel*

Eng: *Black-throated bunting
Dickcissel (USA)*

D: *Schildammer*

Sp: *Arrocero americano (Venez.)
Gorrion cuadrillero (Mex.)
Sabanero americano (Guat.)*

De afgebeelde vogel is de enige vertegenwoordiger van het geslacht *Spiza*. Over een tweede soort van dit geslacht tast men in het duister. Deze werd in 1834 door Audubon beschreven als *Emberiza townsendi* doch er werd nooit meer dan één balg verzameld. Sommige ornithologen veronderstellen dat het om een uitgestorven soort zou gaan doch andere zoeken het meer in de richting van een hybride.

De vogel komt trouwens voor op een kleurplaat uit Audubon's beroemde 'Birds of America'. Het is een overwegend grijze vogel met witte wenkbrauwstreep, witte keelvlak en grijze baardstreep. Qua vorm lijkt hij goed op de zwartborstgors.

Wat de verwantschap van het geslacht *Spiza* met andere geslachten of families betreft heeft men ook nog geen volledige zekerheid. Beecher beschouwd hem als verwant met de buidelspreeuwen (*Icteridae*) maar waarschijnlijk baseert hij zich hier te veel op de uiterlijke overeenkomst in het verenkleed. De zwartborstgors lijkt inderdaad wel een verkleinde uitgave van de Noord-amerikaanse leeuweriktroepiaal (*Meadowlark*). Tordoff ziet hem meer als een wat afwijkende vorm van de kernbijters en kardinalen.

Zoals de meeste noordamerikaanse vogels is de zwartborstgors een zeldzame verschijning in onze volièrés. De enkele exemplaren die de vogel-

handel bereiken zijn vogels die in hun overwinteringsgebieden gevangen werden, want in de USA is elke uitvoer van inheemse soorten strikt verboden. Hun Amerikaanse naam danken ze aan hun roep, die aanvangt met *dick, dick* om te eindigen met *cissel-cissel-cissel*.

Het broedgebied van de zwartborstgors omvat een groot deel van Noord-Amerika ten Oosten van het Rotsgebergte, vanaf Canada, zuidelijk tot Texas. De trek naar hun overwinteringsgebieden vindt plaats van begin september tot begin oktober. Ze brengen het koude jaargetijde door in Midden-Amerika en het noorden van Zuid-Amerika (Noord-Venezuela

Noord-Columbia en Noord-Guyana). Op de diverse eilandengroepen van West-Indië, de Grote Antillen en de Bahama's komen ze als dwaalgast voor. Op Aruba (Nederlandse Antillen) werd hij slechts éénmaal waargenomen (1908) op Trinidad daarentegen vormen ze een zeer algemene verschijning en worden er ofwel 'venezuelan' genoemd, naar het land vanwaar ze de zee oversteken ofwel 'rice-bird' naar hun geliefkoosde voedsel gedurende de overwintering. Gelukkig komen ze net na de rijstooft opdagen zodat ze zich moeten beperken tot de achtergebleven zaden op de rijstvelden. Van december tot half-april verblijven verscheidene duizenden van deze vogels op het eiland. De massale terugkeer naar de broedgebieden gebeurt tussen einde mei en midden-juni.

Eén der meest kenmerkende tekeningen van de vogel is de hoefijzervormige zwarte vlek op de borst die uitsluitend bij de mannen voorkomt. Spijtig genoeg is deze op de foto niet te zien. Buiten het broedseizoen is de man doffer van kleur, het geel is minder uitgesproken en de karakteristieke borstvlek is onduidelijk of ontbreekt zelfs helemaal. Het prachtkleed ontstaat niet door rui maar wel door slijtage van het verenkleed. De uiteinden van de veren zijn namelijk bruin maar als deze na verloop van tijd wat afslijten komt de onderliggende kleur te voorschijn zodat de vogel een veel intensiever verenpak krijgt. De popjes doen zowat denken aan de pop van de huismus doch zijn lichter van kleur, hebben een gele wenkbrauwstreep, verder een geelachtige, zwartomrande baardstreep en kastanjebruine vleugelboeg.

In zijn broedgebied wordt de zwartborstgors zowat als de zigeuner onder de vogels beschouwd. Zo kent iedere streek zijn 'Dickcissel years' en ook jaren waarin de vogel nauwelijks of zelfs helemaal niet opduikt. Het zijn echte prairievogels met een uitgesproken voorliefde voor luzernevelden. Ze leven er hoofdzakelijk van zaden (luzerne, gras) en insecten. Het nest wordt zowel door man als pop

gebouwd in een lage struik of helemaal op de grond. Het is kelkvormig en er worden drie tot vijf effenblauwe eitjes gelegd die uitsluitend door het popje bebroed worden. De eerste dagen worden de jongen, die na een broedtijd van 12 dagen geboren worden, alleen met insecten gevoerd. Twee weken na het uitpikken verlaten ze reeds het nest doch ze worden nog een tiental dagen door de ouders gevoed. Aangezien de vogels slechts een drietal maanden in het broedgebied blijven wordt in regel slechts 1 broedsel per jaar grootgebracht. In tegenstelling met de broedperiode waarin ze paarsgewijze voorkomen vormen ze nu grotere vluchten en wordt er verzameling geblazen voor de grote trek. Ook andere soorten maken deel uit van de enorme trekgroepen.

In het overwinteringsgebied gedragen ze zich als echte kuddevogels. Ze foerageren meestal in groepjes van een vijftientigtal exemplaren. Al deze groepen komen samen in grote aantallen de roestplaatsen opzoeken. Deze liggen vaak tot 15 km verwijderd van het voedselgebied en bevatten soms tot 100.000 vogels die daar samen de nacht doorbrengen. Voor wat de ervaringen met de zwartborstgors in gevangenschap betreft zijn we aangewezen op de oudere literatuur. Zo vermeldt Butler in 'Foreign birds for cage and aviary' (1910) dat deze vogels voor het eerst werden tentoongesteld in London Zoo in 1873 en dat ze later diverse keren te zien waren in de Berlijnse dierentuin. Hij zegt ook dat er enkel mannen werden ingevoerd zodat broedresultaten uiteraard niet geciteerd kunnen worden. Neunzig daarentegen schrijft in 'Die Fremdländische Stubenvogel' dat er af en toe paartjes werden ingevoerd. Hij vond de vogels nogal agressief in de gezelschapsvolière. Ze deden het heel goed op een gewone zaadmengeling voor gorsachtigen en bleken zeer sterk.

In de nederlandstalige literatuur vond ik ze enkel vermeld bij Thijs Vriends in zijn werk 'Tropenweelde in de volière'. Ze krijgen er de neder-

landse naam 'schildgoudvink' doch als vertegenwoordigers van de gorsachtigen (Emberizidae) hebben ze uiteraard niets met goudvinken te maken die tot de vinkachtigen (Fringillidae) behoren, zodat deze naam me nogal ongelukkig gekozen lijkt. Misschien werd hij in de vogelhandel gebruikt want een goudvink verkoopt nu eenmaal gemakkelijker dan een gors.

Tekst: Luk Van Praet
foto: H. Schremp

Literatuur (naast de reeds vernoemde)

'Checklist of Birds of the World' Volume XIII - Paynter and Storer
'A checklist of the Birds of the World' Edward S. Gruson
'De vogels van de Nederlandse Antillen' Dr. K.H. Voous
'Birds of the West Indies' James Bond
'A Guide to the Birds of Trinidad and Tobago' Richard Ffrench
'Bird Portraits in Color' Thomas S. Roberts

Hoewel de blauwe reigers soms in struikgewas of rietvelden nestelen, kan men ze toch geen uitgesproken moerasvogels noemen. In de meeste gevallen zoeken zij het hoger op, in de kruinen van de bomen. Buiten onze grenzen echter treft men ze wel aan op de kale rotsbodem. De meeste mensen kennen de reiger het beste als 'de visser aan de waterkant'. Volledigheidshalve stel ik vriend *Ardea cinerea* eerst even aan u voor: het is een egaal blauwgrijze vogel op hoge steilpoten, met een lichtere hals en onderzijde, donkere slagpennen, een dubbele zwarte streep in de lengte aan de voorkant van de lange hals, een paar verlengde sierveren op de kruin en ahangend van de borst. Zo, en dat was dan een globale beschrijving van vriend langpoot.

Zo op het eerste gezicht lijkt een reiger een robuuste vogel, een 'knaap' die er zijn mag, maar het is echter

De blauwe reiger

slechts schijn. Het lichaam is juist betrekkelijk klein, maar het nogal forse uiterlijk dankt hij aan het dikke verenpakje, want onder het gewone gepluimde bevindt zich nog een laag dons.

Op de borst en langs de zijden van het lichaam bevinden zich zones, velden, waar zich plekken met poederdons ontwikkelen. De reiger neemt dit brosse dons, dat wel een beetje op talkpoeder lijkt, in de lange snavel en bedekt er zijn veren mee. Ook wrijft hij er zijn kop en poten mee in. Als dit eenmaal is gebeurd laat hij het rustig drogen en reinigt daarna het geheel met de nagel van de middelste teen, die de vorm heeft van een miniatuur kammetje. (Er zijn maar weinig vogels, die een dergelijk apparaatje hebben.) Op deze manier wordt het vuil en vislijm verwijderd.

Een reigert nuttigt wat graag allerlei ratten en muizen, kikkers, salamanders, kleine zoogdieren, jonge vogels, insecten en slakken, maar zijn voorkeur gaat toch uit naar allerlei soorten vis, die op de volgende manier worden gevangen: behoedzaam waadt de 'ielreager' — zoals de Friezen hem noemen — rond in de ondie-

pe plas of sloot, of hij staat roerloos aan de kant, spiedend in het water naar een lekker hapje. Niets ontgaat zijn felle ogen. Even een flitsend schittering! Een visje wil razendsnel voorbyschieten, maar mis evenwel. De lange hals, die in een S-boch wordt gehouden, strekt zich bliksemsnel en schiet naar voren als het bekende duveltje uit het doosje. Slechts luttele seconden is de kop onder water en als deze weer zichtbaar wordt, spartelt de waterbewoner in de scherpe speersnavel. Daar volgen enige krampachtige slikbewegingen en langzaam glijdt de vis met de kop naar voren naar het donkere binnenste van de 'harpoenier'. Tocht kost deze manier van voeden de reiger wel eens het leven.

Soms gebeurt het namelijk dat een flinke paling — zo eentje van polsdikte — wordt gespiest, de aal op een

ongelukkige plek wordt getroffen, bijvoorbeeld door de kop, en dan kronkelt hij zich rond de bezemsteelken en wurgt hij op die manier de visser. De kronkelaar is vanzelfsprekend ook zelf ten dode opgeschreven. Mijn roer en ik hebben eens zo'n strijd gageslagen, zonder dat wij bijtijds jussenbeide konden komen. Een 'leilager' spietste een aal in de gracht, die rond de boerderij loopt. We moesten omlopen en toen we ter laatste kwamen, was de reiger al dood. (Als ik het me goed herinner is de paling de pan in gegaan.)

zoals ik reeds vertelde broeden de reigers bij voorkeur in hoge bomen. Op Texel worden soms nesten op late duintoppen aangetroffen). De nesten zijn vrij grote, platte bouwels, althans dat worden het na verloop van jaren.

aanvankelijk zijn de nesten betrekkelijk kleine platforms van dikke takken en takjes, gevoerd met twijgjes en ander droog materiaal, maar aangezien de meeste meerdere jaren achtereen worden gebruikt en steeds nieuwe bouwstoffen worden toegevoegd, groeit de horst voortdurend. Soms wordt het zó zwaar dat het naar bene-

den ploft. (Bevindt het nest zich tussen het riet, dan bestaat het voornamelijk uit rietbladeren, -linten en -stengels). In het boekje 'Our bird friends' staat een foto van een reigersnest, dat vervaardigd is van ijzerdraad! Meestal komen vier- of vijflegels voor, maar als er één ei meer of minder in de platte kom ligt is dat niets bijzonders.

Een keer vond ik bij de 'poartepleats', een boerderij in de buurt van Dokkum een nest met zeven eieren, kennelijk iets bijzonders, want 'De Nederlandse Vogels' vermeldt 'een heel enkele maal zelfs zeven', maar wisten wij destijds veel? De eieren zijn fraai bleek blauwgroen en worden door beide vogels bebroed, hoewel ma het meest op het legsel zit. Het broeden duurt drieënhalftot vier weken. De jongen vliegen uit als ze circa twee maanden oud zijn, maar al geruime tijd van tevoren gaan ze op verkenning uit, klauterend langs takken en twijgen of kruipend door de rietstengels.

(Het doen en laten in een reigerkolonie wordt uitvoerig beschreven in het boek van Jan P. Strijbos, 'De blauwe reiger', dat ik warm aanbeveel. Zij die

meer willen weten over het aantal broedparen in ons land, verwijs ik naar het artikel van J. v.d. Ven in 'Limosa' 35, blz. 266 e.v.)

In tegenstelling tot de oolevaars vliegen de reigers met ingetrokken hals met de kop als het ware op de schouder. De lange poten zijn recht naar achteren gestrekt. Met lome slagen bewegen de vogels zich op hun ronde flapvleugels door het luchtruim en uiten af en toe, vooral in paartijd, een luide, schorre kreet, die ongeveer klinkt als 'schreëëëëëëëëëëë!' Dit voor ons nogal onwelluidende geluid klinkt een ongehuwd vrouwtje als muziek in de oren, want zij beschouwt het als de minnezang van een schone, verliefde jongeling.

Tekst: Meindert de Jong
Foto's: Binsbergen

WAT
LEZERS SC
HRIJVEN WAT
LEZERS SCHRIJVEN
WAT LEZERS SCHRIJVEN
WAT LEZERS SCHRIJVEN WAT
LEZERS SCHRIJVEN WAT LEZERS SCH

Van kleurkana

Toen ik enige jaren geleden overstapte van kleurkanarie- naar tropenkweek, meende ik stellig daar geen kind aan te hebben, maar niets is minder waar gebleken. Om teleurstelling etc. bij opvolgers van mij zoveel mogelijk te voorkomen, wil ik graag mijn belevenissen ter publicatie brengen.

Ik kocht bij een kweker, welke geadvertiseerd had in 'Onze Vogels' drie onverwante koppels goulds en de nodige koppels Japanse meeuwen, want, zo vertelde men mij, deze meeuwtjes heb je echt nodig voor het uitbroeden van de eitjes en het grootbrengen van de jongen. Ik plaatste de vogels in een kooi van 100 x 100 x 40 cm. bij een temperatuur van plm. 20 graden C. Het menu dat ik ze verstrekte bestond uit een goed mengsel tropenzaad, gemengd zaad, opfok- en universeelvoer van Bogena, vogelmuur, grit en houtskool. Na twee dagen merkte ik al dat de vogels lusteloos en dik zaten. De verwarming werd wat opgevoerd maar dit mocht niet baten want de andere dag lagen drie vogels dood. Bij inspectie bleek dat de dode maar ook de nog levende vogels broodmager waren. Ter informatie gaande bij de kweker bleek dat op mijn menulijstje trosgierst ontbrak. Nu wil ik niet beweren dat dit alleen de oorzaak was, maar het bleek wel van grote invloed te zijn, temeer daar de overgebleven vogels na het geven van trosgierst zienderogen opknaptten. Het is dus van zeer groot belang dat men bij aankoop van vogels direct informeert wat er wordt gevoerd.

Ik kocht drie vogels bij zodat mijn koppels weer compleet waren en wachtte de broedperiode af. Half augustus zag ik dat de snavels van de goulds begonnen te verkleuren. Bij de mannen werden ze witter, bij de popjes donkerder en daarom plaatste ik geheel dichte nestkastjes in de kooi welke nestkastjes een invleggat hadden van ongeveer 4 cm middellijn.

Als nestmateriaal verschaftte ik gedroogde grassoorten in stukjes van 8 tot 10 cm lengte en katoendraadjes welke in de handel verkrijgbaar zijn. Dit laatste bleek overbodig te zijn, want er werd niets van gebruikt. Het duurde toch nog tot half september voordat de eerste eitjes gelegd wer-

den. Helaas de eerste en de tweede ronde waren onbevruucht of afgestoven. De vochtigheid in mijn kooi wazend op de hygrometer, ongeveer 45 procent en dus veel te laag.

Na wat experimenteren monteerde onder elk nestkastje een plastic bakje. In de bodem van het nestkastje boorde ik 'n paar gaatjes van 10 mm. Het plastic bakje werd met water gevuld en op die manier werd er in d nestkastjes een goede relatieve vochtigheidsgraad verkregen. He euvel bleek inderdaad te zijn opgelost want de eitjes van de derde ronde kwamen goed uit. De ouderparen ze te ik op rust want ik wilde ze sparen voor het volgende seizoen; d meeuwtjes moesten het nu maar verder doen. Ze voerden voortreffelijk maar ondanks dat vond ik in één nestje de jongen, toen ze drie dagen ou waren, dood met volle kroppen. D volgende dag weer een nestje en me

s naar tropen

spoed haastte ik mij naar de dierenarts aan wie ik mijn ervaringen vertelde en de dode vogels toonde. Hij was gelukkig gauw achter de waarheid en hij vertelde mij dat de oorzaak van de sterfte lag bij de Japanse meeuwtjes welke aan een veel voorkomende kropziekte leden. De dierenarts schreef 'EMTRY' voor en na enkele dagen zat iedere vogel er weer fris bij. Ik had nog een nestje met 6 jonge goulds over en zij groeiden voorspoedig. Ik meende dan ook alle problemen te hebben overwonnen toen zich weer iets anders voordeed, namelijk niesziekte. De bestrijding hiervan is u allen welbekend (VAPONA-strip). Al met al hield ik toch nog 8 vogels over en bij een kennis kon ik er wat ruilen zodat ik uiteindelijk weer vier onverwante koppels kon samenstellen. Inmiddels probeerde ik zoveel mogelijk documentatie over broedgewoonte, nestmateriaal etc. etc. te pakken te krijgen.

Zo las ik o.a. over een nest met vluchtgang. Ik heb dat toen ook toegepast. Ik had mij ook voorgenomen om van het Meeuwensysteem (dus broedroef) af te stappen. Tegen de tijd dat naar mijn idee de vogels broedrijp waren, half augustus, plaatste ik ze in een broedkooi om paren te vormen. Na drie weken in revolutie weer bij elkaar in een ruime vlucht met volop nestkastjes en erg veel nestmateriaal waaronder gedroogde grassen en mos. Vanaf die periode begon ik ook met het voeren van muur, hersterstasje, perzikkruid, weegbree als-

mede een goed mengsel opfokvoer bestaande uit één hardgekookt ei, drie eetlepels Tovobasisvoer, drie eetlepels universeelvoer, een theelepeltje druivensuiker en eenzelfde hoeveelheid margarine om alles goed rul te maken. Ofschoon dit elke dag vers werd gegeven, namen de vogels er weinig van.

Dat mijn goulds in goede conditie waren bleek al gauw want ze begonnen vrij snel met het leggen van eitjes. Drie van de vier poppen begonnen na vijf dagen te broeden. Iedere avond na het voeren, maakte ik met de bloemenspuit de nestkastjes werkelijk goed nat. Inmiddels was ik ook overgegaan tot het houden van nestcontrole, want ik wilde natuurlijk goed op de hoogte blijven van hetgeen er gebeurde. Nu bleek dat er twee nestjes met zes en een nestje met tien eitjes waren. Ik veronderstelde dat er in een nestkastje twee popjes aan het leggen waren geweest maar toen begon ook het vierde koppel met de leg. Na de zesde dag heb ik de eitjes geschouwd en constateerde ik het volgende: een van vier, een met twee en – let wel – een met zeven bevruchte eitjes. Het vierde paar was toen nog niet tot het broeden overgegaan. Bij het uitkomen, na ongeveer 13 dagen, bleek een eitje te zijn afgestorven. Ik ging wat eitjes verleggen zodat ieder paartje vier jongen had. Nu werd er door de oudervogels wél opfok- en groenvoer opgenomen en daarmee werden de jongen uitstekend gevoerd. Alles verliep prima en na pre-

cies drie weken vlogen 12 jonge gouldamadines uit. Een week later gingen de oudervogels aanstalten maken voor de tweede ronde. Eerlijk gezegd was ik daar niks blij mee, daar de jongen volgens mij nog niet zelfstandig waren. Na enige dagen moest ik ze toch bij de oudervogels weghalen omdat ze steeds werden achtervolgd. Het bleef goed gaan en de tweede ronde was niet mis; drie nesten met elk tien eitjes en één nest met zes eitjes. Dit laatste nest werd echter niet bebroed. Van de in totaal dertig eitjes zijn er tweeëntwintig uitgekomen. Door stomme pech zijn er twee jongen van die ronde verongelukt. Zaterdag 10 november 1979 miste ik twee popjes en het bleek toen dat ze alweer aan de derde ronde bezig waren. Ik heb al die jongen toch bij de oudervogels laten zitten en dat is dan de reden geweest dat er van de derde ronde niets is terecht gekomen. Ik heb dat met opzet gedaan meer ook om de oudervogels toch met hun voortplanting te doen stoppen en ze enige rust te geven die zeker het volgende seizoen weer aan ze ten goede zou komen. Omdat mijn kweek met gouldamadines zo fantastisch is verlopen, van 4 paartjes 32 jongen in 2 rondes en ZONDER GEBRUIKMAKING VAN PLEEGOUDERS, meende ik dit op papier te moeten zetten.

B. de Jong, Goirle

Foto: C. Scholtz/Cruiff

NIEUW, NIEUW, NIEUW, NIEUW, NIEUW, NIEUW,

Zopas is verschenen **Thieme's Volièreboek**, geschreven door C.E. van Berkel.

Dit boek, dat een compilatie is van de inmiddels geheel uitverkochte boeken 'De Volière' en 'Kweken met Vogels', **geeft een antwoord op al uw praktische vragen.**

Het boek wil een volledige leidraad zijn bij de beoefening van uw hobby. Alles over het zelf bouwen van volièren, broedkooien, inrichting van volièren en kweekruimten, verlichting, verwarming, voeding, aanschaf, verzorging en praktisch kweken van welke vogelsoorten dan ook.

Tal van tekeningen en foto's in zwart/wit en kleur, verlevendigen de heldere en prettig leesbare tekst. Voor **f 49,50** heeft u niet minder dan 280 pagina's boordevol informatie.

Vanaf heden verkrijgbaar bij uw eigen NBvB-Boekenservice.

Nestmateriaal

Enkele weken geleden werd ik door een mevrouw opgebeld die door de plaatselijke dierenbescherming naar ons was verwezen. Zij was nogal in paniek want toen ze die morgen bij haar vogels kwam zag ze dat een kanarie zich als het ware had opgehangen. De vogel bengelde levenloos onder het nestbakje met een van de pootjes verward in het nestmateriaal. Al eerder had zij bij meerdere vogels de pootjes van helekluwens nestmateriaal moeten bevrijden.

Ze was door dit alles nogal geëmotiveerd temeer ook omdat ze de leverancier van dat nestmateriaal had opgebeld en inplaats dat de klacht werd aangehoord en er een rustig gesprekje volgde, werd haar op een snauwerige toon medegedeeld dat er nog nooit klachten over binnengekomen waren en dat de dood van haar vogel moeilijk aan ondeugdelijkheid van het nestmateriaal kon worden toegeschreven. Een duidelijk onbevredigende afwerking (of afwimpeling) van zaken die er toe leidde dat de dierenbescherming door haar werd gebeld die op hun beurt haar naar de NBvV verwees.

Ik heb die mevrouw uitgelegd wat wij zoal ten aanzien van nestmateriaal gebruiken en wat wij aan onze leden adviseren, zoals kort geknipte stukjes, zeker geen nylondraadjes etc. etc. Zij bleek deze tips niet te kennen. Ze houdt wat vogels voor haar plezier, had er wel enkele boekjes over gelezen maar haar interesse ging niet uit naar een vereniging en ze had zodoende ook nooit van de NBvV en 'Onze Vogels' gehoord. Dat is dan toch jammer, want misschien had ze daardoor toch wel iets meer over o.a. nestmateriaal geweten. Dit is natuurlijk geen verwijt en we kunnen best begrijpen dat er zulke mensen zijn.

We weten ook dat ze er zijn, wellicht duizenden. Wat echter wel is te betreuren, dat er leveranciers zijn van allerlei benodigdheden die op z'n minst onzorgvuldigheid verweten

kan worden. Je moet toch aannemen, vooral als 'leek', dat wanneer er zakjes nestmateriaal in de handel worden aangeboden dat dat materiaal zonder meer goed is en geen gevaar voor de vogels oplevert. Bedoelde mevrouw heeft aan ons een zakje van dat nestmateriaal opgestuurd en eerlijk gezegd, ik ben er wel van geschrokken. Als nestmateriaal was het absoluut ondeugdelijk en voor de vogels levensgevaarlijk. Het betreft een katoenachtig materiaal en is erg verward. Bij het uitpluizen kreeg ik zonder moeite talloze draadjes van 30 cm en langer. Als er dan meerdere van die lange draadjes om een vogelpootje komen is het afbinden van een pootje of het zich verhangen een logisch gevolg. Door de lengte van die draadjes ontstaat een sterk verwarde kluwen en als dan een vogel zo'n nestje verlaat is het voor hem of haar een levensgevaarlijke vlucht welke niet alleen ten koste van de oudvogel zelf maar ook van de in zo'n nestje aanwezige jonge vogels kan zijn.

Ik heb, alhoewel we echt geen consumentenbond zijn, mij eveneens tot de bewuste leverancier, Van IJendoorn's groothandel b.v. te Eerbeek gewend. De naam staat met grote letters op de verpakking. Mij bleek dat men, althans de man die ik aan de telefoon had, weinig verstand had van nestmateriaal getuige zijn vraag of 30 cm lange draadjes inderdaad wel té lang zijn. Ik werd in elk geval wel behoorlijk te woord gestaan en de man belofte mij dat er aandacht

aan deze zaak zal worden besteed. Ik hoop so.

Vorig jaar hebben ons ook al klachten over nestmateriaal bereikt. E stond toen geen naam op de verpakking dus weten we de juiste afkoms niet. Het betrof toen materiaal dat wel goed van lengte en structuur was maar dat iets giftigs bevatte. Bij meerdere Haagse vogelliefhebbers zijn er daardoor jongen in het nest doodgegaan.

Ik wil met deze praktijkgevallen nu niet per se de dierenpeciaalzaker aan de kaak stellen. Er zijn genoeg detaillisten die het erg goed doen wel degelijk weten waar ze mee bezig zijn en voldoende beseffen dat het al tijd om levende wezens gaat. Mer kan echter nooit zorgvuldig genoeg zijn. Ook wij, consumenten, diener voldoende kennis van zaken te hebben en er goed op te letten wát we kopen. Een onschuldig lijkend zakje nestmateriaal kan heel veel narigheid veroorzaken, kan heel veel slachtoffers onder de vogels maken en dat is nou net wat we niet nodig hebben.

C.E van Berke

Exotische vogels als huisdieren, ja of nee?

(door R.J Sterk, dierenarts)

XXVI. NATUURBEHOUD (vervolg)

5. Niet-zeldzame/bedreigde soorten (vervolg)

b. Papegaai-achtigen (orde Psittaciformes)

Papegaai-achtigen worden in groten getale verhandeld. Veel handelaren adverteren slechts met 'Papegaaien', 'Parkieten' of iets gerichter met 'Grote Parkieten', 'Australische Parkieten', enz., waarmee zij willen aangeven dat er een ruime sortering in soorten leverbaar of voorradig is.

Het aantal soorten dat onder vermelding van de soortnaam via 'Onze Vogels' werd aangeboden (1974-1975) of via prijslijsten van handelaren (1976) te koop was bedroeg tenminste 103.

Het werkelijke aantal soorten Papegaai-achtigen dat via de handel te verkrijgen is ligt naar alle waarschijnlijkheid een stuk hoger. Zo werden via het Engelse blad voor vogel-liefhebbers ('Cage and Aviary Birds') in de periode 1970-1974 maar liefst 158 Psittaciformessoorten te koop aangeboden; de Orde der Papegaai-achtigen telt in totaal slechts 326 soorten! Verhoudingsgewijs staat deze orde — wat het aantal soorten betreft — dan ook het sterkst in de belangstelling van de vogelhandel.

Jiteraard wordt niet elke soort in even grote aantallen verhandeld. Als we heel ruwweg enkele verhoudingen willen aangeven, dan kunnen we stellen dat er 4 soorten 'zéér veel' verhandeld worden, 13 soorten 'veel', 9 soorten 'vrij veel', 12 soorten 'zeer regelmatig', 17 soorten 'regelmatig', 23 soorten 'onregelmatig' en 25 soorten 'weinig' tot 'sporadisch'. Nogmaals: het betreft hier slechts de **onderlinge** verhoudingen, welke kunnen worden afgeleid van het aantal aanbiedingen via 'Onze Vogels' en prijslijsten.

Deze onderlinge verhoudingen zeggen uiteraard nog niets over de eventuele gevolgen voor het natuurbehoud. Hiervoor moeten we nog meer factoren weten zoals de werkelijke aantallen vogels die verhandeld worden, welk deel hiervan afkomstig is van kweek en welk deel van wildvang, alsook het bestand van de natuurlijke populatie. Zo kan het onttrekken van massale aantallen vogels aan een natuurlijk bestand van een niet zeldzame soort net zo katastrofaal zijn als het onttrekken van slechts weinig vogels aan het natuurlijk bestand van een wél zeldzame soort.

In hoofdstuk X (februarinummer 1979) werd reeds vermeld dat liefst 14 soorten van de bovengenoemde 103 als zeldzaam of bedreigd worden beschouwd. Ook werd daar al gesteld dat de internationale vogelhandel er **mede** oorzaak van is geweest dat deze soorten zodanig geworden zijn en ook dat massale kweek door liefhebbers tot nu toe nog niet heeft bijgedragen aan het herstel van de

natuurlijke populaties van die soorten.

Na deze korte inleiding over de orde der Papegaai-achtigen, zal ik proberen nader in te gaan op de bovengenoemde factoren welke van belang zijn voor het natuurbehoud, en wel toegespitst op verschillende groepen binnen de orde der Psittaciformes.

Gedomesticeerde soorten

De **Grasparkiet** (*Melopsittacus undulatus*) komt van oorsprong uit Australië, alwaar hij nog steeds in enorm grote aantallen voorkomt. Al lange tijd wordt hij in gevangenschap gehouden en gekweekt en vele kleurmutaties zijn reeds gefokt. Import vanuit Australië is vanwege het Australisch exportverbod in principe niet mogelijk, maar bovendien volkomen overbodig: er worden zelfs grasparkieten uit Nederland geëxporteerd. Ter illustratie: op de Londense luchthaven Heathrow werden in de periode 1970-1974 bijna 26.000 grasparkieten aangevoerd, waarvan er bijna 20.000 bestemd waren voor Engeland zelf; het betrof alle gekweekte exemplaren afkomstig uit voornamelijk West-europese landen.

De **Valkparkiet** (*Nymphicus hollandicus*) is in feite een soort die qua kenmerken het midden houdt tussen een parkiet en een kaketoet. Desondanks rekenen de biologen hem meestal tot de kaketoets en de liefhebbers tot de parkieten. Voor deze soort geldt min of meer hetzelfde als voor de grasparkiet: ook hij wordt zeer veel gehouden en gekweekt, is van oorsprong afkomstig uit Australië, wordt in dermate grote aantallen gekweekt dat export vanuit Nederland mogelijk is, en is geliefd vanwege de diverse kleurmutaties die reeds gefokt zijn.

Om enig idee te krijgen over welke aantallen het gaat: in 1973 werd het aantal grasparkieten in Nederland geschat op circa 400.000 exemplaren.